

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^e JAARGANG

WOENSDAG 6 JULI 1932

No. 862

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
COMMISSIE VAN ADVIES:
Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennepe; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.
Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.
Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam,
Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No.
145192.

5 JULI 1932

Zooals dat de laatste weken geregeld het geval is,
kan het overzicht van de geldmarkt ook ditmaal weder
kort zijn. Geld blijft onveranderd ruim; privaat-dis-
conto $\frac{3}{8}$ pCt., prolongatie nog steeds 1 pCt.

De binnenlandsche uitzettingen der Nederlandsche
Bank zijn blijkens den weekstaat toegenomen met f 5.2
millioen, tengevolge van een stijging der beleeningen
met f 4.6 millioen en van de disconto's met f 600.000.
De diverse rekeningen onder de activa bleven nage-
noeg ongewijzigd, evenals de post papier op het buiten-
land.

De goudvoorraad is met f 17 millioen vermeerderd,
terwijl de zilvervoorraad met f 1.8 millioen afnam.
Per saldo steeg dus de metaalreserve met f 15.2 mil-
lioën.

Onder de passiva der Bank blijkt de biljettencircu-
latie met f 35.9 millioen te zijn uitgebreid, waar-
tegenover een vermindering der rekening-courant
saldi van f 15.9 millioen staat, veroorzaakt door een
stijging van het saldo van het Rijk met f 5.7 millioen
en een daling van dealdi van anderen met f 1.6 mil-
lioën. Het beschikbaar metaalsaldo is f 7.2 millioen
groter dan verleden week, het dekkingspercentage is
nagenoeg onveranderd en bedraagt bijna 81 pCt.

Op de wisselmarkt is het de afgelopen week kalm
gebleven. Het aantal zaken was van geringe beteekenis
en het kostte moeite iets tot stand te brengen. Aller
aandacht was weder geconcentreerd op den Dollar/Pon-
denkoers. Van 3.61 $\frac{1}{2}$ is de Dollar in Londen allengs
opgelopen, zoodat de slotnotering 3.56 werd. Ook
hier zijn de Dollars aanvankelijk van 2.4755 tot 2.4780
gestegen; daarna kwam er meer aanbod en liep de
koers tot 2.4750 terug, nadat Zaterdag nog voorbij-
gaand 2.4730 werd genoteerd. Uit het voorgaande
volgt, dat de Pondenkoers hier heel flauw geweest
moet zijn. Van 8.94 daalde de koers dan ook tot 8.80,
slot 8.81. Marken noteerden 58.55—58.95—58.75.
Fransche Francs veranderden weinig en bewogen zich
rond de 9.73 $\frac{1}{4}$. Belga's bleven 34.45. Zwitsersche
Francs, die de eerste dagen tusschen de 48.20 en 48.25

schommelden, konden zich Zaterdag tot 48.32 $\frac{1}{2}$ ver-
beteren, op welken koers zij zich handhaafden. Schil-
lingen wat hooger 34.87 $\frac{1}{2}$. Lires 12.62 $\frac{1}{2}$. Peseta's nog
20.40. Het Noorden lager: Kopenhagen 48.—, Oslo
43.40, Stockholm 45.15. Zeer aangeboden werden Fin-
sche Marken, die tot op 3.70 terugliepen. De lage Fin-
sche koers moet te wijten zijn aan een tijdelijk gebrek
aan vreemde deviezen. Men vermoedt, dat dit slechts
van voorbijgaanden aard zal zijn. Can. Dollars 2.17.
Yen 69 en Rupees 66 $\frac{1}{4}$.

Ponden op 1 en 3 maanden waren weder vaster:
 $\frac{1}{16}$ en $\frac{3}{16}$ c. onder contant. In termijn Dollars was
weinig verandering te constateeren: 35 en 100 punten
disagio.

Op de goudmarkt blijft het stil. Marken bankpapier
noteeren zeer onregelmatig, omdat de mogelijkheid
bestaat, dat een der weinige kanalen, waardoor tot nu
toe nog Markenbiljetten konden worden geplaatst, ook
weldra niet meer zal kunnen worden gebruikt. Van
58.70 liep de koers tot onder de 58.30 terug; slot
58.55. Ook Schillingbiljetten waren wat meer gezocht;
de koers liep op tot 30.

LONDEN, 4 JULI 1932.

De reeds jaren besproken en verwachte conversie
van de groote 5 pCt. oorlogssleening is dan eindelijk
aangekondigd en de regeering heeft den moedigen stap
gedaan om aan hen, die niet met de conversie wen-
schen mede te gaan, afbetaling aan te bieden op 1 De-
cember a.s. Verwacht wordt, dat het meerendeel der
Engelsche houders zullen converteeren en dat ook
een deel der buitenlandsche houders, gezien het feit,
dat vrijstelling van inkomstenbelasting voor hen blijft
bestaan, tot conversie zullen overgaan.

Vermoedelijk zal het grootste deel der buitenland-
sche houders tot verkoop overgaan. De prijs van 5 pCt.
War Loan is dan ook iets lager en sloot heden op
101 $\frac{1}{16}$ pCt. Dit heeft tevens het gevolg, dat Sterling
meer aangeboden is en daarom heden tegenover Dol-
lars en Guldens resp.: 3.57 en 8.81 sluit.

Disconto is iets vaster, eveneens onder den invloed
van deze conversie, daar de per 1 December aflosbare
stukken van de 5 pCt. Oorlogssleening een aantrekke-
lijke korte belegging vormen, welke een belangrijk
beter rendement geeft dan een 3-maands wissel. De
notering voor 3-maands bankaccepten is 1 $\frac{1}{16}$ en voor
schatkistpromessen circa $\frac{7}{8}$ pCt.

De invloed van deze conversie is zeer beduidend en
kan zich tot de rentebasis voor beleggingsfondsen in
het buitenland uitstrekken.

De verlaging van het bankdisconto hier en nog wel
op den laatsten dag van het halve jaar was slechts
bedoeld om de stemming voor de conversie te verbe-
teren. De deposito interest van de banken bleef onge-
wijzigd op $\frac{1}{2}$ pCt.

Uit de verdere verlaging van het bankdisconto en
de conversie van War Loan wordt hier geconcludeerd,
dat de regeering een vrij gunstig verloop van de con-
ferenties te Genève en te Lausanne tegemoetziet.

VERTRAGING ALS CONJUNCTUUR-ELEMENT.

Wij kunnen ons een maatschappij indenken waarin de prijzen en de gevraagde en aangeboden hoeveelheden van ieder artikel van moment tot moment met de overige marktfactoren corresponderen. In zoo'n maatschappij ontbreekt de vertraging van het aanpassingsproces. Er is steeds een marktevenwicht en voor zoover er in zoo'n maatschappij dynamische krachten werken, kunnen de prijzen van bepaalde artikelen (grondstoffen, kapitaaldispositie en arbeid inbegrepen) stijgen of dalen, crisisverschijnselen zijn er onbekend.

In de werkelijke maatschappij bestaat evenwel een belangrijke vertraging in de aanpassing. Oorzaken hiervoor zijn:

- A. contracten, die voor langeren tijd gesloten zijn;
- B. de duur van de technische productie in verband met de onoverzichtelijkheid van de markt;
- C. het rekenen met prijzen uit een vorige periode.

In verreweg de meeste gevallen baseert men de contractuele verhouding op de prijzen van het oogenblik, waarop het contract gesloten wordt, en gedragen de contractanten zich ten opzichte van elkaar „alsof” in deze prijzen gedurende de contractperiode geen wijziging komt. Deze veronderstelling kan te meer met de werkelijkheid in strijd komen, naarmate de prijsveranderingen grootter en overwegend in ééne richting zijn.

De kans hiervoor is het grootst bij contracten, die voor een betrekkelijk lange periode gesloten zijn. Bij contracten van zeer langen duur, tenzij in een bijzonder abnormale tijd gesloten, bestaat kans op eenige compensatie.

De voornaamste contracten in dit verband zijn:

- I. Pachtcontracten;
- II. Arbeidscontracten, individuele en collectieve;
- III. Kapitaalcontracten:
 1. Koop van grondstoffen op termijn;
 2. Huur van gebouwen enz.;
 3. Geldleeningen.

Voor zooverre de prijzen der productiemiddelen den marktprijs van het finaalgoed beïnvloeden, werken deze contracten in een conservatieve richting, terwijl zij anderzijds bij prijsveranderingen relatieve verschuivingen in de verdeling van het maatschappelijk product tengevolge hebben.

In dezen tijd van belangrijke verschillen in de prijsdaling vertragen deze contracten mede het herstel van het evenwicht, terwijl zij tevens de reële waarde van het inkomen van de geldontvangende partij vergrooten. Wat dit laatste betreft, moet er billijkheids halve op gewezen worden, dat de beïnvloeding van het inkomen zoowel bij prijsdaling als prijsstijging optreedt, zoodat hier veelal compensatie van voor- en nadeelen aangenomen moet worden, tenzij, zooals thans, de prijsverandering van dien aard is, dat er waarschijnlijk sprake is van over-compensatie.

De vertragende werking op de prijzen van de finaalgoederen, die door de *pachtcontracten* uitgeoefend wordt, is waarschijnlijk zeer gering. Wel is hier van beteekenis de invloed op de inkomens en zoo indirect op de productie, want het mag wel aangenomen worden, dat de grondeigenaren andere artikelen plegen te koopen dan de landbouwende bevolking.

Bij de *arbeidscontracten* is de vertragende werking grooter. De loonbeweging blijft bij de conjunctuurbeweging achter. Op grond van uitvoerig cijfermateriaal kwam S. de Wolff tot de conclusie¹⁾, dat de groote vermeerdering van het arbeidsloon meestal plaats vindt in het laatste gedeelte van de hausse en zich soms nog voortzet in het eerste jaar van de baisse; de groote vermindering van het loon in het baissegedeelte van den cyclus zet zich door in het laatste ge-

¹⁾ S. de Wolff. Het Econ. Getij, bl. 150/151.

INHOUD.

Biz.

VERTRAGING ALS CONJUNCTUURELEMENT door <i>W. J. van de Woestijne</i>	528
Zuid-Afrika en de gouden standaard door <i>Mr. Paul Catz</i>	530
Grondstoffen-valuta door <i>Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan Jr.</i>	532
De Indische middelen over Maart 1932.....	534
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De toestand op de kopermarkt door <i>Dr. A. Marcus</i> ..	536
AANTEKENINGEN:	
Waardeveranderingen van het geld en hare correcties	538
INGEZONDEN STUKKEN:	
Planmatige regeling van de varkenshouderij door <i>J. J. van Riemsdijk</i>	539
BOEKAANKONDIGING:	
Prae-adviezen van het vijfde Internationaal Congres voor Wetenschappelijke Bedrijfsorganisatie.....	540
MAANDOIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	539
Overzicht van de Indische middelen.....	540
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	541
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	541—546
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

deelte van die baisse, ja dikwijls nog in de eerste jaren van de hausse.

Dit asynchronisch verloop van loonen en conjunctuur, Dr. W. L. Valk weer er reeds eenige maanden geleden in de N.R.C. op, heeft een conjunctuurverscherpde invloed. Hier vormen evenwel de loonen geen uitzondering, maar in zeer veel andere gevallen werken zulke vertragingen in de aanpassing een verscherping van de conjunctuur in de hand, zoowel in de hausse als in de baisse. Twee omstandigheden beperken de vertraging. In de eerste plaats worden collectieve contracten in den regel voor een periode van één tot twee jaar gesloten en daarna kan een aanpassing aan de gewijzigde marktverhoudingen tot stand komen. Ten tweede dient er op gewezen te worden, dat de arbeidskosten ook in hooge mate van de arbeidsintensiteit afhangen. In depressieperioden zien we een verhooging van de arbeidsproductiviteit.¹⁾ Jammer genoeg laat het gepubliceerde materiaal niet toe na te gaan of dit hoofdzakelijk in het eerste dan wel in het laatste deel der baisse geschiedt, hetgeen in verband met de loonbeweging van belang is; waarschijnlijk is het eerste niet, omdat het doorvoeren van de rationalisatiemaatregelen zelve ook weer tijd kost. Wel kan worden aangenomen, dat juist de vertraagde aanpassing van de loonen bij het prijsniveau de invoering van rationalisatiemaatregelen bespoedigt, hetgeen in een depressieperiode denkkelijk wel tot uitstooten van arbeidskracht zal voeren. Het is dan ook a priori niet uit te maken, of de voordeelen van een zoo krachtig mogelijk afweren van aanvallen op het loonpeil voor de geheele arbeidersklasse grooter zijn dan de nadeelen; wel komt het mij voor, dat de lasten op die manier zeer ongelijk verdeeld worden tusschen hen, die blijven werken en hen, die voor langen tijd uit de productie gestooten zijn.

De *kapitaalcontracten* hebben al naar hun aard een grootere of kleinere vertraging tengevolge. In tegenstelling tot de arbeidscontracten wordt dit nog accentueerd, doordat naast de prijs meestal de hoeveelheid reeds van te voren vastgesteld is. Bij koop van grondstoffen op termijn kan de vertraging van enkele weken tot eenige jaren varieeren, verreweg de meeste contracten loopen evenwel binnen het jaar af. Huur van gebouwen enz. wordt, tenzij voor zeer tijdelijke doeleinden aangegaan, bij langdurige contracten geregeld. De belasting van de onkostenrekening

¹⁾ Cassel. Theor. Soz. Ök 1927 bl. 519 en S. de Wolff. Econ. Getij 1929 bl. 144/149.

in depressieperioden is hier een dubbele. Eenerzijds is de geldsom op grond van de vroegere prijzen bepaald, anderzijds is de gehuurde ruimte in verband met de normale bedrijfsbehoeften vastgesteld, dalen deze, dan beteekent dit een evenredige verzwaring van de productiekosten.

Bij geldleeningen liggen de verhoudingen analoog. Ook hun grootte is bepaald in verband met den normalen omzet. Daalt deze en zijn de leeningen voor langen tijd aangegaan, dan duurt het geruimen tijd voor de geldbehoeften weer in evenwicht met de leeningen zijn. In den tusschentijd kan zich dan het geval voordoen, dat tegenover een credit-leening van hoog rentetype debet-leeningen aan banken staan, die slechts een fractie van de kosten der eersten opbrengen.

In bovenstaande gevallen zien wij, dat op grond van contracten, gesloten op een vroegere prijsbasis, productiefactoren aan een onderneming geleverd worden. Voor zooverre de desbetreffende onderneming in deze geen uitzonderingspositie inneemt, zal de gezamenlijke wensch der ondernemers tenminste hun kosten in de berekende prijzen der finaalgoederen vergoed te krijgen, ertoe leiden, dat deze prijzen de vertragende werking ondergaan. Bij een baisse zullen de prijzen langer op hooger peil blijven, terwijl in een hausse veelal tegen de lagere prijzen dan met de feitelijke marktpositie overeenkomt wordt gecalculeerd. De hogere prijzen in de baisse verlengen de depressie, terwijl de lagere in de hausse tot verdere expansie voeren. In beide gevallen hebben wij een verscherping van de conjunctuur.

Naast deze vertragingsmomenten als gevolg van contractuele verhoudingen bestaan er eveneens zulke welke uit min of meer uit den aard der productie voortvloeien. Bij het produceeren richt de ondernemer zich naar de uit de prijsverhoudingen volgende winstkansen. De productie kost tijd. In verreweg de meeste gevallen bepalen de prijzen op een gegeven de grootte van het aanbod der finaalgoederen voor het tijdstip, dat een productieperiode verder ligt.

Omdat nu iedere ondernemer deze berekeningen voor zich maakt en op grond van de bestaande prijzen zijn schikkingen treft voor uitbreiding of inkrimping der productie, is de kans groot, dat we na afloop der productieperiode óf een accumulatie van de aanbodsvermeerdering met prijsdaling, óf een accumulatie van de aanbodsvermindering met prijsverhoging kunnen waarnemen.

Volgens onderzoekingen van Dr. Hanau van het Institut für Konjunkturforschung bleken de volgende factoren van overwegenden invloed te zijn op het aanbod van varkens en daarmee op den prijs van het varkensvleesch:³⁾

1. de verhouding tusschen varkensprijs en voederprijs 18 maanden te voren;
2. de absolute hoogte van voederprijzen, 11 maanden tevoren;
3. het aantal aanwezige voor de voortteling bestemde zeugen van 1 jaar en ouder, 12 maanden tevoren.

Zijn deze verhoudingen gunstig, dan wordt tot uitbreiding van de varkensfokkerij overgegaan. Komen de varkens aan de markt, dan is het aanbod relatief te groot, de prijzen dalen, het fokken vermindert, na 15 tot 18 maanden treedt relatieve schaarschte op, wat weer tot uitbreiding voert. Zoo ontstaat een cyclische beweging die in ongeveer 3 jaren verloopt.

In de studie van Dr. J. Tinbergen: Scheepsbouw en conjunctuurverloop⁴⁾ komt de schrijver in verband met de relatief langen duur van het productieproces in dezen tak van nijverheid tot de conclusie, „dat er een vrij belangrijke vertraging bestaat tusschen het oogenblik waarop tot den aanschaf van een nieuw schip wordt besloten en dat waarop dit schip voor de

vaart gereed is gekomen. In deze vertraging ligt, in verband met de schommelingen in het economisch leven, een oorzaak van belangrijke risico's voor de scheepvaartmaatschappijen. Op een oogenblik, dat naar scheepsruimte veel vraag is, zijn deze niet steeds in staat van deze gunstige situatie het grootst mogelijke nut te trekken, terwijl op andere oogenblikken schepen gereed komen, waarvoor inmiddels geen emplot meer is.”

Bij een zuiver reageeren op de bestaande prijzen ontstaat door den duur der productie een vertraagde aanpassing van vraag en aanbod met als gevolg een cyclische conjunctuurbeweging. Deze zou alleen vermeden kunnen worden indien de toekomstige vraag geschat kon worden en de ondernemers van elkaars plannen tot uitbreiding of inkrimping der productie op de hoogte waren. Of dit bij een ondernemingswijze productie mogelijk is, moet betwijfeld worden.

Als derde groep oorzaken voor een vertraagde aanpassing van speciale prijzen bij het algemeen prijsniveau moet genoemd worden het rekenen met prijzen uit een vorige productieperiode, ook al wordt dit niet in de hand gewerkt door bestaande contractuele verplichtingen of door den duur der productieperiode.

Schakelen we vertragingsverschijnselen uit, dan kunnen we zeggen, dat de productie winstgevend is, indien het waarde-equivalent, dat men voor het geproduceerde ontvangt, grooter is dan de opgeofferde waarden der productiemiddelen, of in geldswaarden: de prijs hooger is dan den kostprijs.

Indien nu vertragingsverschijnselen optreden, dekken de begrippen „opgeofferde waarden der productiemiddelen” en „kostprijs” elkaar niet meer. Blijft men de productie dan toch nog naar de „prijs — kostprijsverhouding” richten, dan voldoet de productie niet meer aan de maatschappelijke behoeften, zooals deze in de waardeschattingen tot uitdrukking komen, m.a.w. er treden storingen in het economische leven op.

Nemen wij aan, dat op een gegeven oogenblik de prijzen de equivalente uitdrukking voor de waarden zijn. Berekent men dan volgens die prijzen de kostprijs van een product, dan vormt die kostprijs de equivalentie voor de opgeofferde waarden. Nemen we vervolgens aan, dat de kostprijs voor een deel bestaat uit afschrijving volgens de aanschaffingswaarde op machines en uit vooraf gekochte grondstoffen, die eveneens tegen den inkoopsprijs te boek staan en tegen dien prijs in de kostprijsberekening worden opgenomen. De opofferingen bij de productie bestaan dan te dien opzichte: *materieel* uit slijtage van het vaste kapitaal plus de gebruikte grondstoffen; *in waarden* uit de waarde van het versleten kapitaal plus de waarde van de verbruikte grondstoffen; *in geldbedragen* uit de afschrijvingsommen plus de inkoop van de grondstoffen.

Indien nu waardeveranderingen optreden (en dit is met het evenwichtspunt niet in strijd), dan zal dit waarschijnlijk blijken uit de prijzen op de markt. Voor zooverre evenwel een ondernemer volgens zijn aanschaffingswaarden calculeert, wordt zijn kostprijs daardoor niet beïnvloed. Bij prijsstijging berekent hij zoo minder dan het equivalent der opgeofferde waarden en zal dus bij een hausse de productie opvoeren tot boven het peil, dat voor hem rendabel schijnt. Zoo verscherpt hij niet alleen de hausse, maar bereidt tevens de catastrofe voor. Bij prijsdaling berekent hij meer dan het equivalent der opgeofferde waarden bedraagt; het gevolg zal zijn, dat in een depressie door deze te hooge eischen de omzet nog sneller daalt dan noodzakelijk is. De depressie verergert er dus door.

Door nu volgens de vervangwaarde te calculeeren in plaats van volgens de aanschaffingswaarde, schakelt men de vertragende werking van het vaste kapitaal en de voorraden op den kostprijs uit. Hierdoor wordt één van de oorzaken voor de conjunctuurbeweging weggenomen.

³⁾ De Ned. Conjunctuur, Sept. 1930.

⁴⁾ De Ned. Conjunctuur, Maart 1931.

Wij kunnen nu concluderen:

1. de vertragsverschijnselen vormen mede oorzaken voor de conjunctuurbeweging;
2. zij kunnen een bestaande conjuncturele afwijking van den evenwichtsstand verscherpen;
3. vertragsverschijnselen kunnen voortvloeien uit bestaande contracten, den duur der productie en uit het calculeeren volgens aanschaffingswaarde in plaats van volgens vervangwaarde;
4. waar vertragsverschijnselen zoowel in een hausse als in een baisse optreden, kan compensatie van voor- en nadeelen voor de betrokken economische subjecten optreden;
5. de zeer belangrijke waardeveranderingen in de laatste paar jaren veroorzaken waarschijnlijk een overcompensatie.

Op grond van het voorgaande kunnen we nu aangeven, hoe verzachting van de huidige depressie te verkrijgen is, en tevens hoe men tot vermindering van de gevaren in een volgende hausse kan bijdragen.

Voor zooverre de vertraging een gevolg is van den duur der productie in verband met de onzekerheid van het toekomstig aanbod en de toekomstige vraag, zal voorloopig een ingrijpen weinig baten.

De vertragingen, die een gevolg zijn van contractuele verhoudingen, kunnen door beperking van de geldigheidsduur van de contracten verminderd worden. Waar niet te verwachten is, dat dit overal met goedvinden van betrokken partijen zal geschieden, is hier wettelijk ingrijpen noodzakelijk, ten minste als men overtuigd is, dat de bestaande verhoudingen een gevaar voor de maatschappij opleveren.

Hierbij zal het gewenscht zijn de contracten naar hun aard en hun duur te klassificeeren. Contracten met korten looptijd oefenen uit den aard der zaak een minder verdragende werking uit dan langdurige. Zoo kan het misschien thans gewenscht zijn om in verband met de prijsdaling en de daaruit voortvloeiende verminderde behoefte aan geldmiddelen langdurige obligatieleeningen voor hun vervaltijd aflosbaar te stellen. Daardoor zou ook de kapitaalmarkt een normaler aanzien herkrijgen. De gelden op korten termijn, thans bij de banken, zouden door de aflossing van de obligatieleeningen naar de beleggers vloeien en de daar ontstane geldruimte zou het aanbod van kapitaal op langen termijn doen toenemen. Het resultaat zou zijn: vermindering van het overmatig groote aanbod van geld op korten termijn en vermeerdering van het thans schaarsche aanbod van geld op langen termijn.

Wij zijn niet blind voor de nadeelige nevenwerkingen van dezen maatregel en denken hier o.a. aan de gevolgen voor het levensverzekeringsbedrijf, inclusief de pensioenfondsen en aan de spaarbanken, maar meenen dat de nadeelen van de vertraagde aanpassing groter zijn. Evenmin stellen wij dit voor om bij iedere depressie toe te passen, maar alleen voor die gevallen, waarin de gevolgen van de depressie een overcompensatie van de gevolgen der hausse beteken.

Een belangrijke verkorting van de depressieperiode en een vermindering van de volgende hausse is te verwachten van het calculeeren op basis van de vervangwaarde in plaats van op basis van de aanschaffingswaarde. Evenals in een hausse de prijsstijging van grondstoffen en finaalgoederenvoorraad voor een belangrijk deel slechts schijnwinsten oplevert, moeten vele verliezen uit dien hoofde thans tot de schijnverliezen gerekend worden. Dit neemt niet weg, dat boekhoudkundig deze conjunctuurverschijnselen tot winsten en verliezen aanleiding geven. Dit is van belang in verband met art. 42e Wetboek v. Koophandel luidende:

„Indien blijkt de vastgestelde winst- en verliesrekening over eenig jaar verlies geleden is, hetwelk niet uit eene reserve bestreden of op andere wijze

gedelgd wordt, geschiedt in volgende jaren geen winstuitkeering zoolang zoodanig verlies niet is aanzuiverd.”

Deze bepaling, hoe goed voor normale tijden, is thans voor de economische ontwikkeling een gevaar. Bij een conservatieve balanspolitiek zou toepassing ertoe kunnen leiden, dat *schijn*verliezen winstuitkeeringen voor langen tijd tegen zouden kunnen houden. De oplossing zal gevonden moeten worden door het eventueel terugbrengen van de boekwaarde der kapitaalgoederen (vast en vlottend) tot een waarde, die in verband met de gewijzigde prijsverhoudingen „normaal” genoemd kan worden. Dit zal met een reductie zoowel van de reserves als van het aandeelenkapitaal gepaard moeten gaan. Zoo zal eerder op dit gereduceerde aandeelenkapitaal winst kunnen worden uitgekeerd hetgeen een gunstige uitwerking op de koersen zal hebben. Schijnbaar is dit afstempelen van de aandelen voor de aandeelhouders een onaangename operatie, in werkelijkheid wordt hun bezit er niet in het minst door aangetast en is het zelfs in hun welbegrepen belang.

Het kan niet ontkend worden, dat door de vergaande prijsdaling het obligatiekapitaal een zeer grooten druk op de rentabiliteit van vele ondernemingen uitoefent, terwijl anderzijds de obligatiehouders door de daling van het algemeene prijsniveau een extra-winst maken. Economisch en moreel zou er dus aanleiding kunnen zijn eveneens tot een reductie van dit kapitaal over te gaan. Er zijn hier evenwel groote bezwaren en het zal wel in strijd met de gangbare begrippen omtrent den eigendom zijn, hier in te grijpen, zoodat hiervan waarschijnlijk afgezien moet worden, mede omdat niet is na te gaan hoe zulk een maatregel op de toekomstige spaarcapaciteit in zal werken. Mocht de deflatie verderen voortgang hebben en daarmee deze vaste lasten voor het economische leven ondragelijk worden, dan zullen ook ten aanzien van de obligatieleeningen ten laste van ondernemingen en overheid maatregelen getroffen moeten worden, die voor de betrokken personen onaangenaam maar voor de gemeenschap noodzakelijk zijn.

W. J. VAN DE WOESTIJNE.

ZUID-AFRIKA EN DE GOUDEN STANDAARD.

(Het rapport der Goudcommissie).

Dat het in Zuid-Afrika noodig is, een officieel verslag van meer dan 1000 pagina's het licht te doen zien ten aanzien van de kwestie, of het land al dan niet den gouden standaard trouw zal blijven, bewijst wel, hoe ernstig deze kwestie door de regeering wordt opgevat, hoe scherp aan den anderen kant de aanvallen zijn, die tegen de onveranderde handhaving der huidige monetaire politiek worden gericht.

Bij Volksraadsbesluit van 24 Febr. 1932 was op voorstel der regeering een commissie benoemd, welke taak het was, een onderzoek in te stellen naar de vraag, of de handhaving van den gouden standaard vereischt wordt door de belangen der Unie en in hoeverre deze belangen beïnvloed zouden worden door afstapping van dezen standaard. De leden der oppositie weigerden evenwel in deze commissie zitting te nemen, aangezien zij van oordeel waren, dat, hoe ook het verslag zou mogen uitvallen, de regeering van den gouden standaard geen afstand zou doen. De commissie werd dus uitsluitend samengesteld uit regeerings-aanhangers en het lijdt natuurlijk geen twijfel, of deze samenstelling heeft aan de objectieve waarde van het verslag afbreuk gedaan. Het dient niet te worden weggecijferd, dat van de 23 getuigengroepen, door de commissie gehoord, zich niet minder dan 13 voor opheffing van den gouden standaard uitspraken, o.m. het Comité van Goudproducenten, Barclays Bank, de Standard Bank of South Africa, de Gefedereerde Kamer van Nijverheid en de Associatie van Kamers van Koophandel. Bij bestudeering van het verslag is het daarom niet voldoende, kennis te nemen van het eind-

rapport der commissie, doch zal men tevens de belangrijkste getuigenverhooren aan een grondig onderzoek moeten onderwerpen.

De meest waardevolle getuigenissen vormen o.i. die, afgelegd door Joh. Postmus, Gouverneur der Zuid-Afrikaansche Reservebank, Jac. Dommissie, Hoofddagent der Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika en het Comité van Goudproducenten, voornamelijk vertegenwoordigd door J. Martin, President van de Transvaalsche Kamer van Mijnwezen.

Terstond nadat Engeland den gouden standaard had verlaten, ontstond in Zuid-Afrika een steeds aangroeiende beweging, die ten doel had, de Zuid-Afrikaansche regering ertoe te brengen, Engeland's voorbeeld te volgen. Men voerde aan, 1. dat de gouden standaard de oorzaak was, dat elk initiatief gaandeweg werd ondermijnd en het land langzamerhand in een stadium van economischen stilstand kwam; 2. dat men den gouden standaard moest prijs geven als een middel, om het evenwicht tusschen debiteuren en crediteuren, dat door de verandering van de waarde van het geld was verstoord, te herstellen; 3. dat depreciatie van het ruilmiddel het land een uitnemende gelegenheid zou bieden, om den levensduur der goudmijnen te verlengen, door de bewerking van groote reserves erts met laag gehalte rendabel te maken.

Nu dient bij voorbaat te worden vastgesteld, dat alle getuigen het er over eens waren, dat Zuid-Afrika als gevolg van zijn unieke positie als grootste goudproducent der wereld, ongetwijfeld in staat is, zelfs onder de allerongunstigste omstandigheden formeel den gouden standaard te handhaven. Het was voornamelijk de heer Postmus, die er op wees, dat Zuid-Afrika nooit van den gouden standaard zou kunnen worden afgedrongen, aangezien het land van een voortdurende toestrooming van goud is verzekerd, de betalingsbalans in evenwicht blijft, de regering een vastberaden versoberings- en aanpassingspolitiek volgt, de liquiditeitspositie der banken en der Reservebank zeer gunstig is en tenslotte in Zuid-Afrika geen buitenlandsch kort crediet van belang uitstaat. Is dus formeel de gouden standaard volkomen safe, de vraag rijst: Zou het land in zijn geheel er geen voordeel uit trekken, indien men opzettelijk en ongedwongen dezen standaard zou loslaten?

Bezieet men deze kwestie van moreel standpunt, een standpunt overigens, dat bij geen der „goud-defaitisten” waardeering vindt, dan concludeert de commissie (o.i. zeer terecht), dat eenige officiële verklaring door Zuid-Afrika, dat het zijn verplichtingen slechts ten deele zal nakomen, terwijl het voor de geheele wereld duidelijk is, dat het land in werkelijkheid aan al zijn verplichtingen kan voldoen, het Zuid-Afrikaansch crediet zulk een geweldigen slag zal toebrengen, dat het jaren zou duren, alvorens het van dien schok hersteld zou zijn. Het verslag wijst op de groote nadeelen, die Zuid-Afrika reeds heeft ondervonden van de agitatie tegen den gouden standaard, op zoo heftige wijze door Smuts c.s. gevoerd. Deze actie heeft geleid tot een kapitaalonttrekking van £10—11 miljoen, een onttrekking, waaraan, volgens den heer Dommissie, de Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika voor een bedrag van £250.000 heeft deelgenomen.

Doch laten wij dit moreele argument buiten beschouwing, dan geeft de commissie toe, dat inderdaad Zuid-Afrika op het oogenblik duurder produceert dan landen, die hun valuta hebben laten depreciëren. De voorstanders van depreciatie bevelen dan ook aan, het voorbeeld dier landen te volgen, overtuigd als zij zijn, van het feit, dat depreciatie van het betaalmiddel geen stijging der binnenlandsche prijzen ten gevolge zal hebben. Het verloop van het binnenlandsch prijsniveau na depreciatie is dus tenslotte volgens de commissie de kern van de zaak, een opvatting, die ook door de voorstanders van depreciatie wordt gedeeld.

Vrijwel alle door de commissie gehoorde getuigen, die zich voor opheffing van den gouden standaard

uitspraken, wezen te dien aanzien op het prijspeil in Engeland en Australië, dat ondanks depreciatie nauwelijks is gestegen. De commissie gaat fel te keer tegen dit argument, dat zij van „redelijk denkende menschen” niet had verwacht. Zij is op grond van een reeks bijgevoegde prijsstatistieken van oordeel, dat dit argument een simplistische zelf-misleiding is, dat men het prijspeil in die landen moet bezien in verhouding tot het peil in andere landen, dat alle feiten er op wijzen, dat de aanpassing vereffening van het prijspeil als gevolg van depreciatie ook in Engeland en Australië wel degelijk aan den gang is. De commissie meent derhalve, dat de voordeelen, die de landen, welke van den gouden standaard zijn afgestapt, thans genieten, slechts van tijdelijken aard zijn. Indien het Zuid-Afrikaansch pond opzettelijk van de goudbasis zou worden losgemaakt, zal het verlies, dat Zuid-Afrikaansche exporteurs thans bij hun exporten naar landen met gedeprecieerde valuta lijden, niet in winst worden omgezet; het verlies zal slechts op een andere wijze worden verdeeld: inplaats van dat het door de exporteurs zal worden gedragen, zal het op de geheele natie komen te rusten. Slechts in zeer bijzondere gevallen mag een regering de behulpzame hand bieden aan zulk een overdracht en veralgemeening van lasten. De Zuid-Afrikaansche regering is van meening, dat een stelsel van speciale subsidies, gelijk zij thans heeft doorgevoerd, zedelijker, beter en doeltreffender is.

Van buitengewoon groot belang is eindelijk de vraag, of inderdaad door depreciatie van het Zuid-Afrikaansche pond (al dan niet gepaard met devaluatie) de gelegenheid wordt geschapen, om grooten rijkdom te verwerven uit de ontginning van erts van laag goudgehalte. De commissie geeft toe, dat, indien deze mogelijkheid bestond, alle klassen der Zuid-Afrikaansche gemeenschap er voordeel uit zouden trekken, aangezien de goudmijnen werkgevers op zeer groote schaal zijn en koopers van zeer groote voorraden. Het uitgebreide en diepgaande getuigenverhoor der goudproducenten levert dan ook uiterst interessant materiaal op. Wij distilleeren uit de verklaringen der producenten het volgende:

Volgens de berekeningen van Dr. H. Pirow, regeringsmijnningenieur, in 1930 gedaan, zullen de goudmijnen van den Witwatersrand na 1932 een voortdurend dalende productie vertoonen, totdat zij omstreeks 1948 een jaarlijksche productie van niet meer dan £10 miljoen zullen opleveren. Nu is door een speciale commissie, die onlangs gedurende meer dan een jaar een onderzoek heeft ingesteld, uitgemaakt, dat een vermindering der productiekosten met 2 sh. per ton erts de ertsproductie met 33 pCt., een vermindering met 4 sh. per ton de ertsproductie met 72 pCt. zal doen toenemen (den levensduur der mijnen in het laatste geval met 50 pCt.). De productiekosten bedragen thans gemiddeld 19 sh. 4 d. Zulk een vermindering van kosten zou ongetwijfeld teweeggebracht kunnen worden door een grondige loonsverlaging en een verlaging van spoorwegtarieven en invoerrechten, doch zij kan volgens het oordeel der producenten onmiddellijk worden bewerkstelligd door depreciatie van het ruilmiddel. Indien het Zuid-Afrikaansche pond bijv. met 25 pCt. depreciëert, zal de opbrengst der mijnen automatisch met £15.400.000 stijgen. De productiekosten zullen als gevolg van de prijsstijging der ingevoerde goederen met hoogstens £3.200.000 jaarlijks toenemen. De waarde der productie zal dus een nettostijging van £12.200.000 vertoonen, waarvan de regering aan belasting enz. £4.000.000 zal innen, terwijl den mijnen de rest ad £8.000.000 ten goede zal komen, die door haar gedeeltelijk in nieuw ontwikkelingswerk zal worden belegd.

Deze redeneering wordt door de commissie reeds onmiddellijk aangevallen met het argument van het prijspeil. Zij blijft erbij, dat een aanpassing van het prijspeil aan de waardeverandering van het ruilmiddel on-

vermijdelijk moet volgen, waardoor alle voordeelen der depreciatie teniet zullen worden gedaan. Doch de commissie stelt tevens de vraag: Wie zal de £ 15 miljoen, die de goudproductie meer zal opbrengen, betalen? Toch zeker niet het buitenland, dat zich ongetwijfeld niet door een simpele wijziging in het monetaire stelsel van Zuid-Afrika er toe zal laten brengen, om voortaan £ 15 miljoen meer voor het benodigde goud te betalen. Neen, zoo zegt de commissie, de burgers der Unie zullen dit meerdere zelf moeten opbrengen. De goudproducenten erkennen dit, doch zij antwoorden, dat zulks in het belang van alle betrokkenen is, aangezien de verlenging van den levensduur der mijnen, die er het gevolg van zal zijn, voor het geheele land en de geheele natie onberekenbare voordeelen zal meebrengen. De goudindustrie blijft immers de „kurk waarop Zuid-Afrika drijft”.

Het is speciaal bij de bestrijding van dit argument, dat ons het gebrek aan objectiviteit aan de zijde der commissie is opgevallen. Hoewel ook schrijver dezes de argumenten der goudproducenten weinig steekhoudend acht, althans meent, dat de door hen aangevoerde voordeelen niet opwegen tegen de nadeelen, verbonden aan de depreciatie van het ruilmiddel, zoo komt het hem toch voor, dat de tegenargumenten der commissie verre van zakelijk zijn, althans een politieke ondergrond hebben, die uit dit rapport toch had moeten worden geweerd.

De commissie immers voert aan, dat het toch met alle redelijke principes in strijd is, geld aan de rest der gemeenschap te ontnemen, om het te schenken aan die klasse, voor wie niet slechts de depressie geenerlei nadeelen heeft meegebracht, doch integendeel onmiskenbare voordeelen in den schoot heeft geworpen. De commissie acht geen rechts- of zedelijken grond voor een dergelijke overdracht van rijkdom aanwezig. Zij vergeet daarbij echter, dat het Zuid-Afrikaansche stelsel van subsidies aan den landbouw, gedekt door verhoogde invoerrechten, niets anders is dan een overdracht van rijkdom. Zij gaat bovendien slechts vluchtig in op de vraag, of de goudindustrie niet nog steeds zulk een belangrijk onderdeel van het Zuid-Afrikaansche economisch geheel vormt, dat een gemeenschappelijk offer ten behoeve dier industrie, d.i. ten behoeve van het scheppen van algemeen grooter werkgelegenheid, niet gerechtvaardigd zou zijn. Naar onze meening heeft de commissie dit belangrijke punt op niet geheel verantwoordelijke wijze wel eenigszins cum grano salis behandeld.

De commissie concludeert, dat afstand van den gouden standaard het economisch lichaam op ernstige wijze zal verstoren. Zij erkent de gebreken van den gouden standaard, doch stelt vast, dat deze tenminste één deugd heeft, n.l. dat zijn werking grootendeels onafhankelijk is van het beleid eener regeering. Vooral in Zuid-Afrika, waar betrekkelijk kleine belangen machtig genoeg zijn, het politieke stelsel te beïnvloeden, zou een ruilmiddel los van het goud een ernstig gevaar opleveren. Wanneer eenmaal het strategisch punt, dat door den gouden standaard wordt gevormd, is prijsgegeven, zal het voor welke regeering ook onmogelijk zijn, den aandrang van invloedrijke groepen ten behoeve van verdere en steeds verdere depreciatie te weerstaan. De gouden standaard is een feit, geen aanhangsel, dat zoo maar kan worden afgesneden. Hij vervult een noodzakelijke functie, die door geen ander orgaan kan worden uitgeoefend, zoolang een bevredigend substituuut niet is gevonden. In een tijd, waarin herstel van vertrouwen op den voorgrond moet staan, dient men er toch vooral voor te waken, dit vertrouwen niet nog meer te schokken. De afstapping van den gouden standaard, aldus de commissie, zal den nationalen rijkdom der Unie met geen penny vermeerderen. Gelijk de heer Postmus het zoo kernachtig uitdrukt: „Geknoei met de maat kan het laken niet langer, de tafel niet grooter maken. Slecht geld zal onze zaken niet verbeteren, eer verslechteren.” En het ver-

slag eindigt: Zuid-Afrika is in staat, den gouden standaard te handhaven en de handhaving ervan, alsmede de aanpassing van zijn zaken aan de veranderde toestanden, zullen het land in zulk een sterke positie brengen, dat het zonder vrees de toekomst tegemoet kan gaan.

PAUL CATZ.

GRONDSTOFFEN-VALUTA.

(Qualitatieve en quantitatieve bezwaren; leidt de grondstoffevaluta tot chronische of intermitterende overproductie van grondstoffen en tot onbeperkte stijging van de voorraden?)

Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan Jr. schrijft ons;

De critiek van Ir. Baars (E.-S. B. 3 Febr. jl.) bevatte twee technische bezwaren en één principieel argument.

De technische bezwaren zijn:

1. De grondstofpakketten kunnen in de practijk niet worden samengesteld, omdat elke grondstof in een zeer groot aantal uiteenlopende qualiteiten wordt verhandeld.

2. De grondstofpakketten kunnen ook in quantitatief opzicht niet worden samengesteld, omdat men het over de onderlinge hoeveelhedsverhoudingen niet eens kan worden; deze hoeveelhedsverhoudingen wisselen bovendien in hausse en baisse; het vastleggen van bepaalde verhoudingen beteekent het dwingen van de productie in bepaalde evenredigheden.

Het eerste bezwaar ten aanzien van de *qualitatieve* samenstelling kan alleen bestaan bij hen, die geheel onkundig zijn van de wijze, waarop de techniek van den termijnhandel in stapelgoederen deze moeilijkheid sinds lang heeft overwonnen. Alleen in zijn aller-eerste begin, omstreeks drie kwart eeuw geleden, was deze handel gebaseerd op één bepaalde qualiteit, welke met uitsluiting van alle andere op een bepaald termijncontract geleverd mocht worden. In elke moderne termijnmarkt daarentegen is het contract wel gebaseerd op één bepaalde soort en qualiteit, maar behalve deze eene basisqualiteit is ook levering toegestaan van een zeer groot aantal andere courante soorten en qualiteiten (contract grades) onder verdiscontingering van onderlinge prijsverschillen; vaak is ook de levering toegestaan van partijen van verschillende qualiteit tezamen op één contract. De wijze, waarop deze prijsverschillen verrekend worden, loopt uiteen; meestal verrekent men volgens vaste verschillen in geld, welke al dan niet periodiek worden herzien (rubbercontract New-York, graancontracten Chicago, koffiecontract Rotterdam). Daarnaevens kent men vaste verschillen als percentage van den prijs (tarwecontract Rotterdam), of wel commercieele verschillen volgens de voor de verschillende grades geldende marktnoteringen (deze laatste methode overheerscht in de katoenmarkt: practisch wettelijk verplichtend gesteld in de Ver. Staten bij de Cotton Futures Act 1915 section 6; sinds oudsher gebruikelijk in Liverpool.)

Er is thans geen enkele goed georganiseerde termijnmarkt meer, welke de levering nog beperkt tot één enkele soort; dit zou immers een corner in deze soort al te zeer in de hand werken en door het verwekken van extra fluctuaties juist het tegendeel bereiken van hetgeen de termijnmarkt beoogt.

Het ligt dus voor de hand, dat een internationale conventie tot stabilisatie van de goudwaarde in „terms of goods” volgens de formule: 1 KG. goud = Σ x KG. goederen, elk dezer goederen wel zal definieeren op één bepaalde basisqualiteit (en het zal practisch zijn, daarvoor de qualiteit te kiezen, die in de meest representatieve markt van het artikel de basis vormt van het contract) maar het ligt evenzeer voor de hand, dat men levering zal toelaten van de talrijke courante soorten en qualiteiten, die in de bestaande

termijnmarkten voor levering op contract thans reeds zijn toegelaten. Bij levering van andere grades dan de basisqualiteit zal men dan de in het pakket vereischte hoeveelheid moeten vermeerderen of verminderen in omgekeerde verhouding tot de prijsverschillen tusschen geleverde kwaliteit en basisqualiteit. Waar het hier echter slechts gaat om afwijkingen van secundaire beteekenis, is het ook zeer goed denkbaar, dat rechtstreeksche verrekening in geld uit praktisch oogpunt de voorkeur verdient.

Dat de contractbasis in de verschillende nationale markten niet dezelfde is, vormt volstrekt geen bezwaar. Ook thans reeds treedt de arbitrage in werking tusschen de granmarkten van Chicago, Liverpool en Rotterdam ofschoon de contracten in deze 3 markten niet een zelfde kwaliteit als basis hebben. Men mag trouwens verwachten, dat de voortschrijdende normalisatie op dit gebied in de toekomst deze basis kwaliteiten steeds meer aan elkaar gelijk zal maken. Maar het is blijkens de praktijk volstrekt niet noodzakelijk, op het tot stand komen van deze internationale normalisatie te wachten.

Men moet nooit fantasieren daar, waar ervaring beschikbaar is. Men behoeft op het gebied van de qualiteitsverrekening niets uit te vinden en niets te wijzigen. Men heeft alleen maar eenvoudigweg zich aan te passen bij internationaal verbreide handelsusanties, die in de vrije ontwikkeling van het ruilverkeer geleidelijk zijn tot stand gekomen.

Het tweede bezwaar, nl. dat ten aanzien van de *quantitatieve* samenstelling der grondstof-(ceelen) pakketten, zal men minder zwaar tellen naarmate men zich scherper rekenschap geeft van de beteekenis, die deze *quantitatieve* samenstelling heeft — en niet heeft.

Het vastleggen van bepaalde hoeveelhedsverhoudingen tusschen de grondstoffen, die tezamen de geldeenheid vormen, heeft volstrekt niet tot *doel*, noch tot *gevolg*, dat de productie van deze grondstoffen in deze zelfde hoeveelhedsverhoudingen wordt „gedwongen”. De omvang, die de productie van elke grondstof aanneemt wordt, evenals thans, bepaald door den marktprijs. Evenals thans zal een extra ruime oogst den prijs der agrarische producten doen dalen; is deze daling niet voldoende om voor het volgende jaar een beperking van den uitzaai te veroorzaken zóó groot, dat het teveel verdwijnt, dan zal dit resteerend teveel opnieuw prijsdaling te voorschijn roepen — en dit proces gaat door totdat uiteindelijk het evenwicht bereikt is.

Het verschil met den tegenwoordigen toestand bestaat alleen hierin, dat een algemeene (synchrone) prijsdaling van alle grondstoffen tegelijkertijd is voorkomen en dat — wegens afwezigheid van algemeene credietontwrichting, van hoarding, van vermindering van koopkracht en van paniekstemming — de prijsdaling van die grondstoffen, welke in overvloed aanwezig zijn, een veel milder en geleidelijker karakter zal aannemen dan thans.

Deze geleidelijke maar gestadig voortschrijdende prijsdaling van een bepaald artikel is een oneindig doelmatiger reguleator voor den omvang van de productie en voor de selectie van de overblijvende ondernemingen dan de paniekachtige, synchrone prijsdaling van alle artikelen tegelijkertijd — evenals een gevoelige, maar door olieweerstand gedempte reguleator een stoommachine regelmatig doet loopen dan diezelfde reguleator zonder dien weerstand.

De paniekachtige prijsdaling van thans, welke alle of vrijwel alle ondernemingen in eenzelfden bedrijfstak gedurende zeer langen tijd met verlies doet werken — deze volmaakt pathologische prijsvorming, welke door het tegenwoordige speculatieve geldstelsel mogelijk wordt gemaakt, beteekent volstrekt niet, dat de productie zich snel aanpast bij de vraag (want zij doet tevens de vraag dalen), noch dat de selectie der overblijvende ondernemingen plaats vindt volgens

gezichtspunten van algemeen economische doelmatigheid.

Intendeel: de barbaarsche prijsval van thans maakt protectie onvermijdelijk — maakt protectie tot een daad van noodzakelijk nationaal zelfbehoud; geen enkele overheid kan lijdzaam toezien, dat geheele takken van volksbestaan plotseling worden uitgeroeid door barbaarsche invasies van een teveel, dat elders is geproduceerd en à tout prix wordt verkocht. Het pathologisch karakter van de prijsvorming ontneemt ook aan het vrijhandelsargument der rationeele internationale arbeidsverdeling elke moreele waarde: voor een concurrent die tegen lager kostprijs produceert, kan men zonder gewetensbezwaar de zwakkere onderneming de vlag zien strijken; het lijdzaam laten vernietigen van ondernemingen door concurrenten, die zelf met verlies werken, is even zinloos als wanneer indertijd Joris Goedbloed steden en landouwen had laten verwoesten door de horden van Attila en zich dan getroost had met de gedachte: zij trekken toch ééns voorbij, dan bouwen wij het wel weer op.

En daar waar protectie uitblijft en nationale of internationale kartelleering geen uitkomst biedt — daar dus, waar de strijd van ieder tegen allen het scherpst wordt gevoerd — ook daar bestaat geen enkele waarborg, dat de overlevenden van dezen strijd in technisch-economisch opzicht ook inderdaad „the fittest” zijn. Als de algemeene „Verlustwirtschaft” eenmaal is ontketend, beslissen niet de (geringer wordende) verschillen in kostprijs, maar vóór alles de grootte van de strijdkassa, de liquiditeitspositie. Financiële en commerciële momenten, vaak van allerhand betrekkelijk toevallige factoren afhankelijk (of men in de verwachting van prijsdaling een groot deel van de productie vooruit heeft verkocht; of men de noodige liquide middelen tijdig heeft weten binnen te houden of aan te trekken, enz.) treden in de plaats van het eenig rationeele, want duurzame, criterium: of de onderneming in quaestie een zoodanig technisch-economische structuur heeft, dat zij op den duur goedkooper kan produceren dan hare concurrenten.

Een theoretiseerende economie mag zich in hare verdediging van het vrije ruilverkeer beklagen over de „toenemende verstarring van het economisch leven” (zoo luidt de nieuwe phrase), over protectionisme, kartelleering, collectieve contracten, enz. en deze even zoovele beletselen noemen tegen een „soepele aanpassing aan het nieuwe prijsniveau” (van de vaste-rentedragende schulden, die een van de grootste obstakels vormen, spreekt een renteniersmentaliteit slechts zelden).

Alsof een soepel op en neer dansend prijsniveau het hoogste ideaal ware! Alsof dit op en neer dansende prijsniveau verenigbaar ware met een van de hoofdbestaansvoorwaarden van ons economisch leven: een wijdvertakte en soliede credietverleening! Alsof een zoo massale en algemeene beweging ter belemmering van het vrije ruilverkeer te verklaren ware uit een geestelijke infectie, die plotseling over het menschedom zou zijn losgebroken.

„Alles was wirklich ist, ist redlich.” Mij is een verklaring liever, die het tot stand komen van deze belemmeringen doet zien als een volstrekt rationeele reactie op irrationeele verhoudingen — irrationeele verhoudingen, die hun oorsprong vinden in een irrationeel, speculatief en in steeds sterkere mate speculatief wordend geldstelsel.

De schrijver van deze artikelen is van de fundamentele beteekenis van het vrije ruilverkeer voor de ontwikkeling van de algemeene welvaart, voor het scheppen van een vreedzame atmosfeer tusschen naties en maatschappelijke groepen, voor de vrije ontwikkeling van ieders persoonlijkheid volledig doordrongen. Daarom juist ziet hij het met groot leedwezen aan, dat dit vrije ruilverkeer ad absurdum gevoerd wordt, doordat het als basis heeft een alleen maar op traditie

gebouwd geldstelsel, dat met de voortschrijdende economische ontwikkeling in toenemende mate onbruikbaar wordt.

En hij doet een beroep op allen, wien het herstel en de handhaving van dit vrije ruilverkeer boven alles ter harte gaat, om zich met de grootste ernst af te vragen of het niet waar is, dat een geldstelsel, dat een catastrofale prijsdaling als de tegenwoordige van alle goederen tegelijkertijd mogelijk maakt, onbruikbaar geworden is om langer als grondslag voor het ruilverkeer te kunnen dienen.

* * *

Het opnemen van de verschillende grondstoffen in de geldeenschap volgens een bepaald hoeveelhedenverhouding beteekent dus volstrekt niet, dat ook de productie in deze zelfde hoeveelhedenverhouding zou worden gedwongen of gedrongen. Van een verkapte „Planwirtschaft“ in vaste verhouding is geen schijn of schaduw aanwezig.

Het vastleggen van de hoeveelhedenverhouding in evenredigheid met het wereldverbruik geschiedt uitsluitend, omdat dit het logische middel is om de stabiliteit van het wereldprijsniveau te handhaven. Bovendien — een goed beginsel leidt tot goede consequenties — heeft het evenredigheidsverband tot gevolg, dat de hoeveelheden, die bij de arbitrage tusschen geld en goederen, van elke grondstof uit de markt worden genomen of in de markt worden teruggebracht, in éénzelfde verhouding staan tot het wereldverbruik van die grondstoffen: de afvloeiende of toevoeiende werking is op elke markt dus ongeveer dezelfde en de totaalvoorraden grondstoffen voor rekening van de circulatiebanken vormen voor alle grondstoffen eenzelfde percentage van het wereldverbruik. Dat het mogelijk is dit percentage binnen redelijke grenzen te houden, zal ik in een volgend artikel uiteenzetten.

Thans wil ik er allereerst op wijzen, dat het bij de vaststelling van de verhoudingsgetallen volstrekt niet aankomt op de uiterste nauwkeurigheid.

Voor den invloed op een bepaalde markt immers is de algemeene stemming van veel grooter betekenis dan een enkel percent meer of minder zichtbare voorraad. Voor den invloed op het indexcijfer maakt men slechts een fout van secundaire betekenis, indien één bepaalde grondstof, die slechts een fractie van het geheel vormt, over een fractie van die fractie verkeerd is berekend.

De veranderingen, die in den loop van den tijd optreden in het verbruik van verschillende grondstoffen zijn natuurlijk niet voor alle grondstoffen gelijk. Zij zijn thans afhankelijk van de conjunctuur en van de algemeene ontwikkeling (secular trend). De invloed van de conjunctuur is zonder twijfel zeer uiteenlopend: op grondstoffen, die rechtstreeks naar de consumptiesfeer gaan en voor noodzakelijk levensonderhoud dienen (broodgraan) is zij anders dan voor die, welke luxe behoeften bevredigen of voor die, welke hoofdzakelijk in de productie van kapitaalgoederen worden gebezigd. Maar de invloed van de conjunctuur is een voorbijgaande schommeling, welke amplitude door een stabiel geldwezen sterk zal worden beperkt.

De regelmatig voortschrijdende verandering (secular trend) is geleidelijk en neemt slechts zeer zelden plotseling groote afmetingen aan. Het verbruik van grondstoffen is immers uiteindelijk een massaverschijnsel, dat — indien niet door externe oorzaken, zoals de conjunctuur, verstoord — evenals alle andere massaverschijnselen een volkomen continu be- loop moet vertoonen.

Met deze geleidelijk voortschrijdende wijzigingen kan een periodieke herziening van de samenstelling, eens per 5 of eens per 10 jaar, ten volle rekening houden.

Dat het vaststellen of het wijzigen van de hoeveelheid verhouding met groote moeilijkheden gepaard

zou gaan, kan alleen worden volgehouden door hen, die meenen, dat daarbij economische belangenconflicten in het spel komen.

Het is natuurlijk waar, dat het besluit tot valorisatie van een bepaald grondstoffenpakket of een bepaald quantum goud een onmiddellijk voordeel beteekent voor de betrokken producenten, maar in werkelijkheid is dit onmiddellijk voordeel niet anders dan de redding uit een pathologische toestand; van deze redding profiteeren niet alleen zij, maar de geheele maatschappij; ook alle producenten, wier artikelen niet in de geldeenschap worden opgenomen.

Het is ook waar, dat het besluit nog een extra voordeel beteekent voor de producenten, wier artikelen wél worden opgenomen, omdat daarmee in zekeren zin voor hun artikel een nieuw toepassingsgebied wordt ontsloten. Dit is evenwel niet anders dan de toevallige uitkomst van het algemeene producentenrisico: hun artikelen bezitten een combinatie van bepaalde eigenschappen: duurzame en universeele bruikbaarheid en verhandelbaarheid in standaard qualiteiten, die deze artikelen voor opname in de geldeenschap geschikt maken.

Het is mogelijk, dat door dit nieuwe toepassingsgebied de „rent“ van de best geoutilleerde ondernemingen stijgt; de „rent“ evenwel is een verschijnsel, dat ontstaat uit verschillen in productiemoeite en zich dus aan elke reguleering van buitenaf onttrekt.

Het is evenwel niet waar, dat opnemng van grondstoffen in de geldeenschap voor de prijsvorming van deze grondstoffen duurzaam andere verhoudingen schept dan bij alle overige artikelen. De loonen en kapitaalrendementen van den grensproducent in de grondstoffenproductie zullen gelijk vloeien met de gelijknamige grootheden in andere productietakken. Een duurzame bevoorrechtiging vindt niet plaats, zoo min als thans loonen of winsten van grensproducenten in de goudwinning onder andere voorwaarden tot stand komen dan die van alle overige grensproducenten.

DE INDISCHE MIDDELEN.

In de maand Maart bedroeg de opbrengst der landsmiddelen in totaal f 32.3 miljoen tegenover f 36.9 miljoen in dezelfde maand van het vorige jaar. Hierdoor is een totaal middelenopbrengst over de eerste drie maanden van 1932 ontstaan van f 98.3 miljoen, terwijl in de eerste drie maanden van 1931 f 118.3 miljoen werd ontvangen, een achteruitgang dus van f 20.— miljoen.

De opbrengst der verschillende hoofdgroepen van middelen, in vergelijking tot de ramingen bedroeg in miljoenen guldens, respectievelijk:

Groep	1/12		3/12		Eerste drie			
	raming	Maart	raming	Maart	raming	Maart		
Belastingen	26.1	15.5	15.7	19.2	78.2	47.4	53.7	64.--
Monopolies	6.2	4.4	5.0	6.3	18.5	13.2	15.3	18.7
Producten	5.4	2.9	4.7	5.3	16.2	6.4	12.4	15.6
Bedrijven	10.3	7.0	8.8	9.5	31.—	23.—	27.5	30.7
Div. middelen	4.1	2.4	2.7	3.2	12.2	8.3	9.3	10.3
Totaal	52.1	32.3	36.9	43.5	156.1	98.3	118.2	139.3

Het achterblijven van de middelen in verslagmaand t.o.v. dezelfde maand van het vorige jaar werd veroorzaakt door de groep belastingen met — f 0.2 miljoen, monopolies met — f 0.6 miljoen, de producten met — f 1.8 miljoen, de bedrijven met — f 1.8 miljoen en de groep diverse middelen met — f 0.3 miljoen.

Bij het achterblijven van het totaal der middelen t.o.v. de fractioneele jaarraming in de verslagmaand ten bedrage van f 19.8 miljoen en in de eerste drie maanden van 1932 van in totaal f 57.8 miljoen, moet in aanmerking worden genomen, dat verschillende middelen, in hoofdzaak de kohierbelastingen, producten, sommige bedrijven en eenige middelen van de

groep „Diversen” zooals winstaandeelen, mijnconcessies, enz. niet regelmatig over een jaar binnenvloeden, doch op onregelmatige wijze worden betaald.

De verschillen in de opbrengst tusschen de maanden Maart 1932 en Maart 1931 en tusschen de eerste drie maanden van 1932 en van 1931 worden bij de verschillende middelengroepen, in hoofdzaak door de n.v.-afwijkingen veroorzaakt:

Belastingen.

De navolgende heffingen vertoonen in de afgelopen drie maanden in totaal een achteruitgang, t.o.v. 1931 van f 4.5 miljoen.

Omschrijving	Maart		Eerste 3 maanden van 1932			Eerste 3 maanden van 1931	Eerste 3 maanden van 1932 meer of minder dan 1931
	1932	1931	1932	1931	1930		
Invoerrechten	4.9	5.1	11.2	14.6	20.9	— 3.4	
Uitvoerrechten	0.35	0.44	0.8	1.3	2.4	— 0.5	
Statistiekrecht	0.24	0.35	0.64	0.98	1.4	— 0.34	
Accijnzen	3.4	3.4	9.8	9.7	10.8	+ 0.1	
Zegelrecht	0.77	0.85	2.—	2.3	3.1	— 0.3	
Overschr.recht	0.3	0.2	0.5	0.6	0.6	— 0.1	
Slachtbelastingen	0.5	0.4	1.5	1.4	1.6	+ 0.1	
Totaal	10.5	10.7	26.4	30.9	40.8	— 4.5	

Bij vergelijking van de opbrengst 1932 met die van 1931 dient er rekening mede te worden gehouden, dat ingaande 1 Januari 1932 de invoerrechten werden verhoogd van 10 tot 20 opercenten.

De daling van de opbrengsten van in- en uitvoerrechten is niet alleen het gevolg van de prijsvermindering voor de in- en uitvoerproducten, doch wordt tevens veroorzaakt door een kwantiteitsvermindering, gelijk kan blijken uit de hier volgende cijfers betreffende den in- en uitvoer van Indië:

Tijdvak	Invoer		Uitvoer	
	gewicht 1000 tonnen	Waarde in 1000 gulden	Gewicht 1000 tonnen	Waarde in 1000 gulden
te drie maanden '30	931	252	2.567	356
Idem '31	682	155	2.229	255
Idem '32	502	118	2.168	176

Een nadere uitsplitsing van de opbrengst der accijnzen leidt tot onderstaande groepeerings.

Omschrijving	Opbrengst in 1000 gulden		Eerste 3 maanden van 1932			3/12 raming 1932
	Maart 1932	Eerste 3 maanden 1931	1932	1931	1930	
Petroleum	0.94	1.—	2.6	3.—	2.9	9.7
Benzine	1.9	1.6	5.3	4.4	4.8	
Lucifers	0.43	0.7	1.7	2.0	2.7	2.5
Gedistilleerd	0.12	0.08	0.2	0.2	0.3	0.28
Tabak	0.01	0.007	0.02	0.02	0.02	0.025
Totaal	3.4	3.4	9.8	9.7	10.8	12.5

Bij de accijnzen dient er rekening mede te worden gehouden, dat de accijnzen voor benzine met ingang van 1 Januari 1932 werd verhoogd met 20 opercenten.

De kohierbelastingen bleven in de eerste drie maanden van 1932, zooals uit de hieronder opgenomen vergelijkende specificatie blijkt, met uitzondering van de *personeele belasting*, de *inkomstenbelasting* en de *landelijke inkomsten* bij de opbrengst van de eerste drie maanden van 1931 ten achter.

Omschrijving	Maart		Eerste 3 maanden van 1932			Eerste 3 maanden van 1931
	1932	1931	1932	1931	1930	
Personeele belasting	0.3	0.3	0.2	0.9	0.9	0.9
Inkomsten	2.9	2.6	2.7	9.8	10.5	11.—
Vennootschaps	0.4	0.5	0.8	2.5	3.9	5.7
Verponding	0.3	0.4	0.3	3.7	4.5	2.4
Landelijke inkomsten	1.1	0.8	0.9	3.—	2.—	2.2
Crisisheffing op het inkomen	0.008	—	—	0.008	—	—
Totaal	5.0	4.6	4.9	19.9	21.8	22.2

De hooge opbrengst der *landelijke inkomsten* is een gevolg van belangrijke nabetalings op den aanslag 1931.

De verhoogde opbrengst van de inkomstenbelasting wordt naast versnelde aanslag veroorzaakt door de gewijzigde betalingstermijnen.

De *landelijke inkomsten*, nader uitgesplitst, geven het volgende beeld:

Omschrijving	Opbrengst in 1000 gulden					
	Maart		Eerste 3 maanden van 1932			Eerste 3 maanden van 1931
	1932	1931	1930	1932	1931	
Landrente Java en Madoera	1.—	0.7	0.8	2.23	1.5	1.6
Alle overige	0.1	0.1	0.1	0.73	0.5	0.6
Totaal	1.1	0.8	0.9	3.—	2.—	2.2

De overige belastingen brachten in verslagmaand f 168.000 op tegen f 454.000 in dezelfde maand van 1931.

Monopolies.

De monopolies brachten in verslagmaand ruim f 0.6 miljoen minder op dan in Maart 1931, terwijl de totaalopbrengst in de eerste drie maanden van 1932 f 2.1 miljoen achterbleef bij die over dezelfde periode van 1931.

Deze f 2.1 miljoen werden gevormd door achteruitgang van de opbrengst van den *opiumverkoop*, welke opbrengst in de eerste drie maanden van 1932 f 4.8 miljoen bedroeg tegenover f 7 miljoen in de eerste drie maanden van 1931.

De opbrengst der *pandhuizen* bedroeg in verslagmaand f 0.1 miljoen meer dan in Maart 1931, doch bleef gedurende de eerste drie maanden van dit jaar nog f 0.041 miljoen ten achter bij die over de eerste drie maanden van 1931.

Het *zout* bleef in verslagmaand f 0.055 miljoen achter bij de opbrengst van Maart 1931; in de eerste drie maanden van dit jaar werd f 0.033 miljoen meer ontvangen dan in de eerste drie maanden van 1931.

Producten.

De opbrengst van de *producten* bedroeg in Maart 1932 f 2.9 miljoen tegen f 4.7 miljoen over dezelfde maand in 1931 of f 1.8 miljoen minder, in hoofdzaak veroorzaakt door de mindere opbrengsten van *tin*, *steenkolen* en *rubber* ad resp. f 0.92 miljoen, f 0.43 miljoen en f 0.24 miljoen.

Het *boschwezen* bracht in verslagmaand ruim f 0.13 miljoen minder op dan in Maart 1931, waardoor de achteruitgang in de eerste drie maanden van 1932 t.o.v. 1931 steeg tot f 0.92 miljoen.

De totaal-achteruitgang van de opbrengst der producten der eerste drie maanden van 1932 t.o.v. 1931 is hierdoor gestegen tot f 6.— miljoen, hetwelk als volgt kan worden gespecificeerd.

Omschrijving	Opbrengst in 1000 gulden			
	Eerste 3 maanden van 1932		Eerste 3 maanden van 1931	
	1932	1931	1930	1931
Kina en thee	0.05	0.06	0.1	0.01
Landscaoutchoubedrijf	0.2	0.5	1.1	0.3
Boschwezen	1.8	2.7	3.4	0.9
Goud en zilver	—	0.2	0.3	0.2
Banka-tin	3.—	6.6	8.2	3.6
Steenkolen	1.3	2.3	2.5	1.—
Totaal	6.4	12.4	15.6	6.0

Bedrijven.

De opbrengst van deze groep bedroeg over Maart 1932 f 1.7 miljoen minder dan in dezelfde maand van 1931. De oorzaak hiervan is in hoofdzaak gelegen in de mindere opbrengst van het *havenwezen*, de P.T.T. en de S.S. ad resp. f 0.32, f 0.27 en f 0.76 miljoen. De achteruitgang van deze groep gedurende de eerste drie maanden van het jaar 1932 t.o.v. 1931 steeg tot f 4.5 miljoen.

De totaal-opbrengsten van de S.S. bleven in de eerste drie maanden van dit jaar f 3.15 miljoen bij die over de eerste drie maanden van het vorige jaar ten achter. Verdeeld naar de verschillende lijnen was dit verschil:

Java	f 2.8	miljoen
Sum. Westkust	„ 0.2	„
Zuid-Sumatra	„ 0.17	„
de Atjeh-tram	„ 0.08	„

De opbrengsten voortvloeiende uit die van den *Baggerdienst* en den *Dienst voor Waterkracht en Electriciteit* bedroegen in verslagmaand resp. f 0.23 miljoen en f 0.09 miljoen minder dan in Maart 1931.

Een relatieve vermindering in de maand Maart had, zooals uit onderstaand overzicht moge blijken, plaats over de geheele lijn.

Bedrijven	Opbrengst in miljoenen guldens					
	Maart		Eerste 3 maanden			
	1932	1931	1930	1932	1931	1930
Havenwezen	0.9	1.2	0.9	4.2	4.7	4.9
Baggerdienst	0.2	0.5	0.4	0.6	0.7	1.0
Waterkracht en						
Electriciteit	0.2	0.3	0.1	0.5	0.4	0.3
Landsdrukkerij ...	0.004	0.066	0.008	0.020	0.083	0.027
Post-, Telegraaf- en						
Telefoondienst	2.2	2.5	2.7	6.8	7.6	8.1
Staatsspoor- en						
Tramwegen	3.5	4.2	5.4	10.9	14.0	16.3
Totaal	7.0	8.8	9.5	23.0	27.5	30.6

Diverse middelen.

Deze groep bracht in verslagmaand f 2.4 miljoen op tegenover f 2.7 miljoen in Maart 1931. De opbrengst in de eerste drie maanden van 1932 was f 1.— miljoen minder dan die in de overeenkomstige periode van 1931. Het achterblijven van de opbrengst over de eerste drie maanden bij de fractioneele jaarraming met een bedrag van f 3.9 miljoen en bij dezelfde periode van 1931 met f 1.— miljoen vindt zijn oorzaak in het achterblijven van bijna alle middelen, welke tot deze groep behooren.

Slechts de opbrengst der weeskamers gaf ten opzichte van de fractioneele jaarraming een gunstig verschil te zien van f 0.082 miljoen.

Schoolgelden brachten in verslagmaand f 0.404 miljoen op tegen f 0.334 miljoen in Maart 1931; in de eerste drie maanden van 1932 werd hierop ontvangen f 1.413 miljoen tegenover f 1.352 miljoen in dezelfde periode van 1931.

Mijnconcessies brachten in verslagmaand f 0.079 miljoen op tegen f 0.035 miljoen in Maart 1931; in de eerste drie maanden van 1932 werd hierop ontvangen f 0.160 miljoen tegenover f 0.125 miljoen in dezelfde periode van 1931.

De ontvangsten van het gevangeniswezen bedroegen in Maart 1932 f 0.339 miljoen tegen f 0.312 miljoen in Maart 1931; de totaal-ontvangsten hiervan bedroegen in de eerste drie maanden van 1932 f 0.678 tegen f 1.091 miljoen in dezelfde periode van 1931.

De opbrengsten van de andere tot deze groep behorende middelen geven geen aanleiding tot bijzondere vermelding, met uitzondering van de bak- en loodsgelden, welke in verslagmaand f 0.044 miljoen achterbleven bij Maart 1931 en in de eerste drie maanden van 1932 totaal f 0.136 miljoen minder oprachten dan in dezelfde periode van 1931.

Het algemeen verloop der landsmiddelen in het loopende jaar in vergelijking met de drie voorafgaande jaren moge blijken uit het volgende overzicht:

Maand	Opbrengst in miljoenen guldens							
	per maand				t/m. de maand			
	1929	1930	1931	1932	1929	1930	1931	1932
Januari ...	51.9	53.5	45.5	34.9	51.9	53.5	45.5	34.9
Februari ...	48.9	42.2	35.9	31.1	100.8	95.7	81.4	66.—
Maart	50.4	43.7	36.9	32.3	151.2	139.4	118.3	98.3
April	51.3	45.1	38.3		202.4	184.5	156.6	
Mei	53.8	52.3	39.1		256.2	236.8	195.7	
Juni	61.2	50.4	45.3		317.4	287.2	241.—	
Juli	67.0	65.3	49.5		384.4	352.5	290.5	
Augustus ...	62.2	52.5	46.3		446.5	405.0	336.8	
September ..	62.4	59.3	46.2		508.9	464.3	383.—	
October	71.6	57.2	41.4		580.4	521.5	424.4	
November ...	56.1	46.9	45.6		636.6	568.4	470.0	
December ...	72.2	63.1	49.2		708.7	631.5	519.2	

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE TOESTAND OP DE KOPERMARKT.

Dr. A. Marcus te Berlijn schrijft ons:

Tot dusverre werd de ontwikkeling van de internationale kopermarkt slechts in geringe mate belemmerd door invoerrechten enz. De groote productielanden, die behalve enkele (Chili, Rhodesia, Canada) tevens groote consumptielanden zijn, achten het niet juist op deze belangrijke grondstof, welke voor vele industrieën onontbeerlijk is en waarvan het onbelemmerd gebruik in de eerste plaats voor de electrotechnische industrie van alle landen, een noodzakelijk vereischte voor haar bloei scheen, invoerrechten te heffen. Slechts in enkele landen is dit anders. Zwitserland heft bijv. een fiscaal invoerrecht van Frs. 0,30 per 100 KG. koper, Italië heft een invoerrecht van 4 goudlires per 100 KG., dat echter voor koper, bestemd voor de fabricatie van geelkoper, tot 2 goudlires wordt verlaagd, terwijl een prohibitief invoerrecht tot nu toe feitelijk slechts in Spanje bestond, dat als conventioneel tarief 27,5 goudpesos per 100 KG. koper als invoerrecht heft. Voor de wereldmarkt was dit van geen betekenis. De drie genoemde landen hebben tezamen slechts een zeer geringe consumptie, vergeleken met den omvang van het wereldverbruik.

In dezen toestand is thans een fundamenteele wijziging gekomen. De Ver. Staten, wier consumptie in 1931 rond 42 pCt. van het wereldverbruik aan koper bedroeg en in de laatste vijf jaren gemiddeld zelfs ruim 48 pCt., heffen sedert 21 Juni een invoerrecht op koper, ten bedrage van 4 \$ cents per lb., dat absoluut prohibitief is. Het bedraagt op het oogenblik rond 75 pCt. van de waarde, doch ook zelfs, indien de koperprijs aanzienlijk zou stijgen, zou dit tarief in staat zijn, om elken invoer van koper in de Ver. Staten onmogelijk te maken.

De Ver. Staten hebben in den loop van de laatste vijf jaren in totaal 3.933.000 ton koper verbruikt. Hun eigen productie bedroeg in het genoemde tijdvak 3.667.000 ton, zoodat men tenslotte kan berekenen, dat gedurende vijf jaren slechts 266.000 ton buitenslandsch koper in de Ver. Staten werden verbruikt, of gemiddeld ongeveer 53.000 ton per jaar. Wanneer men aan den anderen kant ziet, dat in dezelfde periode door de Ver. Staten gemiddeld per jaar 72.000 ton koperfabrikaten werden uitgevoerd (het hiervoor gebruikte materiaal geldt natuurlijk in de Amerikaansche statistiek voor onbewerkt koper als in het binnenland verbruikt, omdat het eerst na verwerking werd uitgevoerd), dan blijkt heel duidelijk, dat de invoer van onbewerkt koper niet alleen geheel en al in veredelingsverkeer weder werd uitgevoerd, doch dat bovendien gedurende de laatste vijf jaren ook nog ongeveer 20.000 ton koper van Amerikaanschen oorsprong in bewerkten toestand gemiddeld per jaar werden uitgevoerd en zulks zonder rekening te houden met den uitvoer van koper in legeringen en fabrikaten daaruit, — maar ook zonder rekening te houden met den uitvoer van oud koper, die gedurende de jaren 1927 tot 1931 gemiddeld 20.000 ton per jaar heeft bedragen. De Ver. Staten hadden dus een absoluut actieve koperbalans.

De plotselinge afsluiting van een markt, die een groot belang bij den internationalen koperhandel heeft, is nog minder te begrijpen, indien men bedenkt, dat door dezen maatregel ook het koper getroffen wordt, dat door Amerikaansch kapitaal op het Zuidelijk deel van het vasteland wordt gewonnen. Er zij hier gewezen op de groote Chileensche deelnemingen van de Anaconda en van de Guggenheim-groep, op die van de Phelps Dodge-groep in Mexico, enz. enz. Het was dan ook niet te verwonderen, dat juist de Anaconda zelf, ondanks haar groote mijnbouwbelangen in de Ver. Staten tot de grootste tegenstanders van het invoerrecht op koper heeft behoord.

Dat het invoerrecht desondanks werd doorgedreven, moet in de eerste plaats aan een door de ook in Amerika heerschende crisis veroorzaakte paniekstemming worden geweten, waarin juist de kleine koperproducenten in de „mining-states”, in Texas, Nevada, Arizona, Montana, enz. verkeerden, een stemming, welke zij des te gemakkelijker op den Senaat, het congres en ten slotte op President Hoover zelf konden overdragen, daar zij met sociaal-politieke argumenten kwamen. Het ontslag van nog meer mijnwerkers in de betreffende districten zou voor de Amerikaansche autoriteiten en wetgevende lichamen buitengewoon onaangenaam geweest zijn. De voorstanders van invoerrechten wezen er in de eerste plaats op, dat door de vervulling van hun wenschen dergelijke maatregelen vermeden konden worden. In werkelijkheid moet dit nog worden bewezen.

Volgens raming is er op het oogenblik in de Ver. Staten nog ongeveer 600.000 ton geraffineerd koper en ruwkoper, d.w.z. ongeveer 10 pCt. meer dan het land in het geheele jaar 1931 heeft verbruikt en zeker 20—25 pCt. meer dan het in 1932 zal verbruiken, den uitvoer inbegrepen. Er is dus vrijwel geen sprake van, dat de prijzen in de Ver. Staten bij dergelijke voorraden na de invoering van het invoerrecht snel en aanzienlijk zullen stijgen. De sociaal-politieke gevolgen van de invoering van het invoerrecht zijn dus op zijn minst genomen zeer twijfelachtig; daarentegen zal dit recht zonder twijfel een zeer ongunstigen invloed op de wereldkopermarkt uitoefenen.

Eenige dagen vóór het van kracht worden van het Amerikaansche invoerrecht hebben bijv. de Engelschen reeds het bewijs geleverd, dat zij tot tegenmaatregelen absoluut bereid en in staat zijn. De oprichting van de British Copper Refiners Ltd. met een capaciteit van 50.000 ton geraffineerd koper per jaar is het eerste bewijs hiervoor. Het was niet toevallig, dat zij plaats vond onder leiding van een der belangrijkste Britsche koperverwerkers, de British Insulated Cables Ltd. De Engelsche koperindustrie bewandelt hier blijkbaar denzelfden weg als de Franschen ongeveer twee jaar geleden, toen de Société Générale d'Electricité tezamen met de Dives-groep en in aansluiting bij de koperbelangen van Kreuger in Zweden (Skelleftea, Boliden) de Société Electro Cuivre oprichtten. De resultaten van deze maatschappij waren tot dusverre zeer gering, hetgeen echter in de eerste plaats aan technische oorzaken moet worden toegeschreven; daarnaast aan financiële oorzaken, welke de saneering van Dives, bijna met hulp van Amerikaansche zijde, noodzakelijk maakten.

Bij de Engelschen liggen de verhoudingen anders. Zij bezitten in de Rhodesische ertsen een breede en, wat de kwaliteit betreft, uitstekende eigen koperbasis, waarvan de zelfstandige exploitatie hun noodzakelijk voorkwam op het tijdstip, dat de Amerikanen voor het Rhodesisch koper hun grenzen sloten. Voorts bestaat in Engeland reeds lang het plan tot oprichting van een koperelectrolyse, die met gebruik van dezelfde basismaterialen als de bovengenoemde raffinaderij, doch op veel grootere schaal, zal werken. De verwezenlijking van dit plan werd tot dusverre telkens weder opgeschort, omdat hiertoe een kapitaal van ten minste £ 1 miljoen werd vereischt en omdat anderzijds de electrolytische raffinage van het ruwe koper voor de Engelschen in de Ver. Staten ook dan nog mogelijk is, wanneer het invoerrecht daar de grenzen sluit; deze kan dan zonder bezwaren plaats vinden, zooals zulks in de Ver. Staten sedert jaren ook vaak met lood en zink geschiedt. Men kan zelfs van meening zijn, dat deze handelswijze voor de Engelschen veel goedkoper zou zijn dan het bouwen van een nieuwe electrolyse, die toch eerst haar afschrijvingen moet verdienen. Het is zonder twijfel een feit, dat deze, in tegenstelling tot de oprichting van de „Feuerraffinerie” door de British Copper Refiners Ltd., van economisch standpunt beschouwd, een kapi-

taalverspilling op zeer groote schaal zou beteekenen. Maar evenmin als de Amerikanen van het invoerrecht af te brengen waren, dat door een zekere paniekstemming als gevolg van de crisis is ingevoerd, evenmin schijnen thans de Engelschen voor economische fouten terug te denken, wanneer het erom gaat, de idee van de metaalautarkie, die zij sedert de oprichting van de British Metal Corporation in 1918 nastreven, thans met behulp van de gedeprecieerde valuta ook op de kopermarkt in een daad om te zetten.

Dit wil dus zeggen, dat ook Engeland vermoedelijk tot het heffen van een invoerrecht op koper zal overgaan. Deze ontwikkeling schijnt noodzakelijk te zijn. Want wanneer men thans, nadat men het in Engeland tientallen jaren zonder noemenswaardige eigen koperverwerkende industrie heeft kunnen stellen, ertoe besluit deze in het leven te roepen, dan zal men dit in overeenstemming met de geheele Engelsche economische politiek zeer zeker onder de bescherming van een invoerrecht trachten te doen, dat weliswaar eerst dan van kracht zou mogen worden, wanneer de betreffende fabrieken in bedrijf komen, dus vermoedelijk pas het volgend jaar, of wellicht nog later. Eenige maanden spelen hierbij geen rol. De gevolgen van het Amerikaansche invoerrecht op de Engelsche koperindustrie blijven bestaan. Ook deze zal zich van de wereldmarkt afsluiten.

* *

Wij hebben er in den aanvang van dit artikel op gewezen, dat het Amerikaansche invoerrecht de afsluiting van ongeveer 48 pCt. van de vrije wereldmarkt beteekent. Een Engelsch invoerrecht zou dit percentage verder met 9 pCt. verhoogen, wanneer men weder de gemiddelde cijfers voor de laatste vijf jaren als basis voor de berekening neemt; zulks in de veronderstelling, dat het invoerrecht alleen voor Groot-Brittannië en Noord-Ierland zelf zou gelden. Dan blijft er dus, indien rekening gehouden wordt met de reeds thans door invoerrechten beschermde kleine verbruikscentra, rond 40 pCt. van de wereldmarkt over, welke niet door invoerrechten wordt beschermd. Op dit deel van de vrije markt zal zich dan, zooals vanzelf spreekt, de export van de Ver. Staten en Engeland werpen, die door de tariefmuren natuurlijk nog wordt gestimuleerd. Daar de vrije wereldmarkt zeer klein wordt, zal de strijd om den afzet op deze markt niet alleen relatief, doch ook absoluut eveneens een buitengewone verscherping moeten ondergaan. Wij behoeven er niet nader op in te gaan, wat dit voor de prijsvorming beteekent. Bovendien dient men er rekening mede te houden, dat eventueel ook andere landen met geringe producties, doch relatief groot verbruik, ertoe kunnen overgaan in het belang van de handhaving van deze industrie naar wenschen tot instelling van invoerrechten te hooren. De algeheele ineenstorting van de wereldkopermarkt nadert met rassche schreden. Dat zij niet in staat is een hausse te veroorzaken, ten minste niet voor die landen, die buiten de tariefmuren vallen, doch, op den langen duur beschouwd, ook niet voor die binnen de tariefmuren, behoeft geen nader betoog. De capaciteit van de koperindustrie was, internationaal beschouwd, zelfs in het beste koperjaar, dat de wereld ooit heeft gekend (1929) met een wereldproductie van 1.891.000 ton, veel te groot voor de gebruiksmogelijkheden; zij wordt thans door de invoerrechten, zooals het Engelsche voorbeeld aantoon, nog kunstmatig vergroot. Anderzijds worden juist hierdoor, de prijzen binnen de door tarieven beschermde gebieden, dus binnen rond 60 pCt. van de wereldmarkt, kunstmatig verhoogd, d.w.z. het verbruik zal ten gunste van andere metalen — eventueel aluminium — afnemen. De wanverhouding tusschen verbruiksmogelijkheden en productiecapaciteit wordt dus van beide kanten kunstmatig vergroot.

AANTEKENINGEN.

Waardeveranderingen van het geld en hare correcties.

In het nummer van 18 Mei jl. van dit weekblad heeft Prof. Mr. W. C. Mees R.A.zn. in een kort betoog uiteengezet, dat het z.i. wenschelijk zou zijn om te breken met het in onze wetgeving neergelegde beginsel, dat een gulden steeds gelijk zou zijn aan een gulden en dat de waardeveranderingen van het ruilmiddel den wetgever niet aangaan. Een nader uitgewerkt betoog leverde dezelfde schrijver in een praeadvies over deze aangelegenheid voor de Vereeniging „Handelsrecht”. Het stelsel, zooals hij zich dat heeft voorgesteld, komt hierop neer, dat men alle geldschulden, die over een min of meer langdurigen termijn loopen, corrigeert aan de hand van een daartoe geëigend indexcijfer. Daalt de geldwaarde en stijgt mitsdien de bedoelde index, zoo moet de debiteur van geldschulden meer rente en aflossing betalen; stijgt daarentegen de geldwaarde, heerscht er deflatie, dan moeten de geldschulden dienovereenkomstig worden verminderd. Als dit stelsel op ruime schaal wordt toegepast, zoo zal een groot deel van de moeilijkheden, waarmede het economisch leven te kampen heeft, ondervangen kunnen worden. In de huidige phase van het economisch leven zou volgens dit stelsel de onevenredig zware druk, dien alle vaste geldschulden op de debiteuren uitoefenen, op rationeele wijze verlicht kunnen worden.

De beschouwingen van Prof. Mees zijn thans in een tweede praeadvies voor de Ver. „Handelsrecht” bestreden door Mr. H. A. van Nierop, Directeur van de Amsterdamse Bank. De Heer van Nierop erkent, dat in de overwegende meerderheid der gevallen schommelingen van het algemeene prijsniveau te wijten zijn aan oorzaken, bij het geld gelegen, en als zoodanig ongewenscht zijn. Ook acht hij het onbetwistbaar, dat de regel „gulden is gulden” den schuldeischer niet geeft wat hem toekomt: „Hij geeft hem teveel ten koste van den schuldenaar bij stijging van de koopkracht van het geld, te weinig in geval van depreciatie van het ruilmiddel”. De schrijver noemt dit uitdrukkelijk „onrecht”, doch meent, dat de remedie van vele economisten, waaronder hij ook het voorstel van Prof. Mees begrijpt, nog erger is dan de kwaal.

In de eerste plaats merkt de schr. op, dat men de waarde van het geld niet kan meten. Waarde is een subjectief begrip. Men kan derhalve niet tot objectieve meting geraken.

Dit argument wordt in een naschrift door Prof. Mees beantwoord met de opmerking, dat toch ook Mr. van Nierop den gulden als waardemeter wil handhaven, hetgeen met zijn afwijzende houding tegenover het meten der geldwaarde niet in overeenstemming is.

Het wil ook ons voorkomen, dat dit argument van Mr. van Nierop niet sterk is. De schr. erkent, dat waardeschommelingen van het geld uit den boeze zijn, en geeft toe dat deze zich hebben voorgedaan en blijkbaar nog voordoen. Dit uitgangspunt impliceert, dat men — zij het wellicht op niet in allen deele feillooze wijze — deze waardeschommelingen kan constateeren en dus kan meten. Ware het anders, wij zouden thans in volkomen onzekerheid verkeerden, of er met de geldwaarde eigenlijk wel iets aan de hand is, een conclusie, die Mr. van Nierop blijkens het eerste deel van zijn betoog volstrekt niet aanvaardt!

Het tweede bezwaar van Mr. van Nierop betreft de basis van het voor de correctie van geldschulden te bezigen indexcijfer, waaromtrent, mede in verband met het vraagstuk der „weging” van de verschillende prijzen, oneenigheid kan bestaan.

Prof. Mees antwoordt, dat het bezwaar te ondervangen is door het gebruik van een algemeen index-

cijfer, waarvoor z.i. de prijzen van consumptiegoederen en van diensten als basis zouden kunnen dienen; o.i. zou een nog ruimere grondslag aanbeveling verdienen, maar wij zijn het met Prof. Mees eens, dat deze zijde van het vraagstuk volkomen oplosbaar moet worden geacht.

Voorts wijst Mr. van Nierop er op, dat moeilijk zal zijn uit te maken, welke schulden „gevaloriseerd” zullen moeten worden. Internationaal zal het vraagstuk moeilijkheden opleveren en ook in het bedrijf van banken en spaarbanken zullen bij het uitbetalen van deposito's en tegoeden bezwaren kunnen ontstaan. Bovendien acht hij het inconsequent om contante schulden uit te sluiten en de valorisatie alleen tot termijnschulden te beperken, zooals Prof. Mees heeft gedaan.

De laatste antwoordt in zijn naschrift, dat ook internationale schulden onder zijn stelsel zouden kunnen vallen, voorzover zij door de Nederlandsche wet worden beheerscht. Contante schulden kunnen er buiten worden gelaten, omdat daarbij een correctie op grond van gewijzigde geldwaarde niet noodig is. Het gaat immers juist om de onbillijke verschuivingen, die zich bij schulden met langen looptijd kunnen voordoen. Overal, waar terstond aanpassing aan de gewijzigde geldwaarde kan plaatsvinden — zooals b.v. bij winkelprijzen — kan correctie van geldschulden op basis van een indexcijfer achterwege blijven.

De banken zouden inderdaad haar bedrijf wat anders moeten inrichten, doch voordeel van het stelsel hebben, daar de positie van de debiteuren en de waarde der onderpanden veel minder onderhevig zouden zijn aan conjunctuurgolven dan thans.

Tenslotte merkt Mr. Van Nierop op, dat men met het stelsel-Mees steeds achter de feiten aan loopt. Prof. Mees erkent dit, doch voegt eraan toe, dat het huidige systeem om heelemaal niets te doen, in elk geval veel grootere bezwaren met zich brengt dan het zijne, dat hij juist als middel tot bestrijding van conjunctuurgolven — een punt, dat Mr. Van Nierop verwaarloost — aanbevelenswaard acht.

Wat Mr. Van Nierop na zijn verwerping van het stelsel van Prof. Mees wél zou willen, blijkt uit het slot van zijn stuk:

„Het bestaande stelsel, dat wijziging van de koopkracht van het geld niet in aanmerking neemt, is onbevredigend. Valorisatie van geldschulden evenwel brengt geen verbetering. Integendeel consequent doorgevoerd moet het leiden tot ontwrichting van het betalingsverkeer, tot hopeloos geharrewar en tot eindeloze processen. Willekeurig als het is, moet het den chaos nog vergroten.

De gevolgen van de kwaal kunnen niet verholpen worden. Maar de kwaal kan worden voorkomen! Behoorlijk beheer van het geldwezen, geen inkrimping of uitbreiding van het ruilmiddel beneden of boven de behoefte, en het geld zal waarde vast blijven. „Gulden is gulden” is dan een onschuldige leus.”

Het denkbeeld van Prof. Mees is reeds van ouden datum. De Engelschen plegen het aan te duiden met den naam van „tabular standard”. Reeds in de 18e eeuw heeft men getracht om het in praktijk te brengen. Op zich zelf is het denkbeeld om geldschulden op langen termijn te corrigeren aan de hand van een indexcijfer niet onjuist; de principiële bezwaren van Mr. Van Nierop zijn dan ook o.i. niet krachtig. Wél echter vreezen wij met Mr. Van Nierop voor de groote praktische moeilijkheden. Met name in het credietverkeer is het stelsel, dat immers technisch niet moeilijk te verwezenlijken zou zijn, weinig gewild gebleken, en wel omdat een crediteur, zoowel als een debiteur nu eenmaal veel prijs stelt op bekendheid van de hoegrootheid van hun vorderingen of schulden. Wilde men een algemeene valorisatie van schulden doorvoeren, zoo zou de kans groot zijn, dat het credietverkeer daarvan den zeer bedenkelijken terugslag zou ondervinden, doordat het daarvoor

noodige vertrouwen als gevolg van voortdurende wijziging van het aantal geldeenheden van vorderingen en schulden zou worden ondermijnd. Als duurzaam toe te passen systeem schijnt zulks dan ook niet aan te bevelen.

Met zooveel te meer aandrang stelt zich daarom de eisch, dat de kwaal, die Prof. Mees evenals zoovele anderen wil bestrijden, ook inderdaad worde voorkomen. Dat kan bij behoorlijk beheer van het geldwezen. Langs preventieven weg moet de uiteindelijke oplossing gezocht worden; repressie kan hier slechts incidenteel helpen en roept harerzijds weer nieuwe storingsverschijnselen in het leven. V. S.

INGEZONDEN STUKKEN.

PLANMATIGE REGELING VAN DE VARKENS- HOUDERIJ.

De Heer J. J. van Riemsdijk schrijft ons:

Onder bovenstaanden titel werd in het nummer van 29 Juni jl. de steun aan de varkenshouderij van algemeen economische zijde bekeken. In de tweede alinea lees ik o.a.: „Hoewel de varkenshouderij niet te vergelijken is met een industrieel bedrijf, zullen echter ook hier producenten met zeer verschillende productiekosten voorkomen. Met het verschil in productievoorwaarden wordt althans tot een zeker punt geen rekening gehouden”.

en verder:

„De productie past zich dus niet aan bij de voorwaarden, waaronder zij anders geschiedt, maar wordt van bovenaf toegewezen, waarbij waarschijnlijk geen nauwkeurige selectie naar de bedrijven zal kunnen plaats vinden”.

Deze opmerkingen zijn volkomen waar, maar de oorzaak van een en ander ligt ergens anders dan waarschijnlijk wordt vermoed.

Inderdaad zijn er producenten met zeer verschillende productiekosten. Het is echter de vraag, of zij dit zelf wel steeds weten. Voor het mesten van varkens heeft men niet veel meer noodig dan een stal, wat materiaal om het voeder te bereiden, wat strooisel, een paar eenvoudige gereedschappen om den stal schoon te houden en voedsel. Het verschil in productiekosten kan alleen van belang zijn voor zoover het het voer betreft. En hierin behoefde ook geen groot verschil te zijn, indien alle boeren voldoende op de hoogte waren met de begrippen der moderne voedingsleer. Dit geldt natuurlijk alleen voor streken, waar de bedrijven hetzelfde tijpe vertoonen.

Juist echter het gemis aan de noodige kennis omtrent

rationeële voeding maakt, dat de resultaten zoo sterk uiteen loopen. Nu is voedingsleer zeker wel een van de moeilijkste zaken, waarmede de boer dagelijks te maken heeft en zijn gebrekkige schoolkennis is een beletsel, om zich deze moeilijke materie voldoende eigen te maken. Bovendien dient de boer zich feitelijk voortdurend op de hoogte te houden van de prijzen der verschillende voedermiddelen. Het is o.a. zeer goed mogelijk, dat de KG. zetmeelwaarde in rogge den eenen tijd goedkoper is dan die van gerst, terwijl bij veranderde prijzen het omgekeerde het geval zal zijn.

Een groot deel der boeren ontbreekt echter de noodige kennis, om, rekening houdende met het prijsverloop, zelf het juiste voederrantsoen samen te stellen. Gedeeltelijk wordt hier weliswaar aan tegemoet gekomen door het samenstellen van meelmengsels, maar het is het bezwaar van deze mengsels, dat niet voldoende rekening wordt gehouden met prijsveranderingen der samenstellende deelen.

Het gebrek aan de noodige kennis op dit gebied is eveneens oorzaak, dat verschillende overigens wel goede voedermiddelen te duur worden gekocht. En wat veel erger is, dat ook tal van voedermiddelen van twijfelachtige waarde toch aan den man kunnen worden gebracht.

Hoe vreemd het ook moge klinken, er wordt nog weinig rekening gehouden met de productievoorwaarden, die op de verschillende bedrijven uiteenloopen naar gelang veel gebruik kan worden gemaakt van eigen verbouwd voer, of waar zoodals in de weidebedrijven alle voer moet worden aangekocht. Het varkensmest is vaak nog „traditie”. Zoo mesten de boeren in het kaasdistrict algemeen zware varkens. Een boer uit den omtrek van Gouda — zoo drukte zich onlangs nog iemand uit — schaamt zich blijkbaar, om met een varken beneden de driehonderd pond aan de markt te komen. Het is verder ook een feit, dat de eene boer regelmatig zes varkens mest, omdat zijn hok juist geschikt is er zoo'n aantal tot een negentig KG. te mesten, terwijl de buurman, niet omdat bij hem de productievoorwaarden gunstiger zijn, er tien mest, overeenkomstig de ruimte in den stal.

Met de productiekosten wordt bij den verkoop vrijwel geen rekening gehouden. Hoewel het veel goedkoper per KG. is een varken tot 90 dan tot 180 KG. te mesten — de laatste tien KG. kosten in het eerste geval zeker niet meer dan de helft van het bedrag, waarvoor een varken van 170 tot 180 KG. kan worden gebracht —, wordt daarmede door de boeren geen rekening gehouden.

Het is er nog ver van af, dat daar wordt gemest, waar de voorwaarden er het gunstigst voor zijn. Evenmin wordt er rekening gehouden met de productiekosten. Daarom zal de beperking, die den boeren van boven af wordt op-

MAANDCIJFERS.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:

Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. 1)

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
„ 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
„ 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
Januari 1931	137.2	220.4	110.9	199.—	57.4	149.1	290.7	75.8	63.5	223.8	274.—	280.5
Februari „	140.7	239.9	117.5	217.5	69.7	167.5	307.3	80.2	65.6	238.4	307.8	292.1
Maart „	143.—	248.6	124.3	223.2	78.9	176.7	288.3	81.4	63.9	243.3	306.2	290.7
April „	139.4	238.4	113.5	207.3	84.4	172.4	253.9	58.5	57.5	219.5	299.8	283.4
Mei „	132.7	222.5	95.1	178.8	76.2	159.6	220.—	50.5	54.3	190.9	275.9	251.—
Juni „	127.5	217.5	89.—	165.1	68.7	150.8	208.6	48.4	53.1	191.3	262.4	249.7
Juli „	126.4	228.8	100.2	168.8	70.6	163.6	218.2	58.5	55.8	208.9	254.2	262.9
Augustus „	113.2	210.9	88.2	151.2	65.—	147.6	194.7	44.4	48.—	178.4	218.4	247.—
September „	95.3	190.1	73.6	126.1	60.9	118.9	147.9	31.7	37.3	134.—	168.7	220.1
October „	89.1	181.3	71.7	125.3	49.2	107.8	140.7	32.6	34.7	122.1	174.7	222.2
November „	93.2	184.2	75.4	135.4	48.9	120.1	133.6	32.9	34.9	125.9	196.3	237.2
December „	79.—	158.4	61.5	114.2	44.2	99.5	113.1	26.3	26.7	106.5	161.3	179.7
Januari 1932	80.5	174.4	63.5	124.—	43.5	107.4	118.9	28.2	27.4	108.—	173.7	181.4
Februari „	82.8	173.—	65.8	123.2	42.4	110.1	139.2	28.2	27.7	108.7	179.6	178.1
Maart „	81.3	184.7	69.—	122.9	41.7	110.9	149.3	24.2	27.—	112.7	176.3	182.2
April „	69.8	166.7	58.8	102.1	34.3	92.4	118.3	13.7	20.1	96.6	111.—	154.—
Mei „	65.—	163.9	52.5	93.5	33.5	86.8	117.8	14.2	19.1	84.5	101.9	157.3
Juni „	59.4	156.1	51.2	88.5	32.3	83.9	118.1	14.1	17.3	87.6	94.7	154.3

Schommelingen in het aandeelen-indexcijfer. 4 Januari 1932 f 1.942.518.500 = 100.

4 Januari 100.—	3 Febr.	109.7	2 Maart	113.7	6 April	98.3	4 Mei	92.9	1 Juni	86.4
13 „ 106.9	10 „	105.7	9 „	118.6	13 „	95.9	11 „	93.4	8 „	83.9
20 „ 107.4	17 „	110.9	16 „	113.5	20 „	95.1	18 „	92.4	15 „	88.1
27 „ 105.9	24 „	111.—	23 „	105.8	27 „	90.—	25 „	90.1	22 „	90.5
			30 „	103.9					29 „	89.6

1) Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

gelegd weinig verandering brengen in den toestand, zooals wij die tot heden hebben gekend.

„Een rationeele productie zal dus onder dit stelsel niet geheel kunnen worden doorgevoerd”, zegt de laatste zin van de tweede alinea. Maar wel zal dit stelsel ons dichter bij een rationeele productie kunnen brengen. In het artikel „Steen aan de varkenshouderij” maakte ik ook melding van de opvatting van Ir. Louwes, dat het mogelijk zou worden het mesten van zeer zware varkens te beperken. Ik meende echter, dat dit aan de hand van de wet niet mogelijk zou zijn. Achteraf blijkt mij evenwel, dat dit kan door van deze varkens een extra hoog keurloon te heffen. Nu is het merkwaardig, dat de Bond van Kaasproducenten en de Nederlandsche Maatschappij van Landbouw, die beide mede de belangen vertegenwoordigen van de mesters van deze zware varkens, bezwaren tegen deze wet hebben, omdat niet voldoende rekening wordt gehouden met de belangen van deze groep personen. Niemand denkt er blijkbaar aan, dat die menschen door niemand worden of werden verplicht om varkens van minstens drie à vier honderd pond te mesten. Voor hen zou het zeer waarschijnlijk voordeliger zijn, om met de van vorige geslachten overgeërfde gewoonte, om alleen heel zware varkens aan de markt te brengen, te breken. Wanneer de wet inderdaad in staat is hun een duwtje in de goede richting te geven, dan zouden wij daardoor nader komen bij een rationeele productie.

BOEKAANKONDIGING.

Prae-adviezen van het vijfde Internationaal Congres voor Wetenschappelijke Bedrijfsorganisatie. (Amsterdam, 1932. Prijs f 15).

De prae-adviezen voor dit Congres, dat van 18 tot 23 Juli in Amsterdam zal worden gehouden, zijn in twee lijvige deelen bijeengebracht. Deze prae-adviezen, waarvan verschillende reeds in deze kolommen zijn besproken, hebben betrekking op de volgende onderwerpen.

1) Bestaan er in industrie, landbouw en handel standaard-methoden voor de bepaling van den kostprijs? Welke zijn deze, en welke zijn de resultaten van de toepassing?

2) De begroting beschouwd als basis voor de vaststelling en de controle op de credieten door de banken verstrekt.

3) Marktanalyse voor courante producten, welke afzet met behulp van de reclame tot stand wordt gebracht.

4) Hoe moet in een bedrijf de technische en geestelijke opleiding van het toezichthoudend personeel georganiseerd worden met het oog op de toepassing der rationalisatie?

5) Welke zijn de materiele en psychologische factoren, waarmee men rekening moet houden bij het ontwerpen van een rationeel systeem voor de bevordering van het personeel, en tot op welke hoogte heeft men daar reeds rekening mee gehouden in particulier bedrijf en openbare diensten?

6) Op welke wijze moeten de programma's van het onderwijs worden ingericht, opdat de beginselen der rationalisatie door het onderwijs worden verbreed; hoe zal in verband daarmee de opleiding van het onderwijzend personeel moeten worden?

7) Welke zijn, vergelijkenderwijze beschouwd, de voordeelen, verbonden aan de verschillende methoden, welke toegepast worden, teneinde den werknemer te interesseeren voor de vergroting van zijn werkprestatie?

8) De bepaling van standaards ten behoeve van de vaststelling der begroting van kosten in geld, in tijd en in energie voor de gezinshuishouding.

9) Het vraagstuk van de distributiekosten in den tusschenhandel en de waarde van den goederenvoorraad, in het bijzonder beschouwd tegenover de omzetsnelheid van den voorraad.

10) Voorbereiding, verdeling en controle van den arbeid in den landbouw.

11) De vormen, die de rationalisatie-methoden moeten aannemen in industrieën, die continu een enkel product vervaardigen, die een gestandaardiseerd product in groote series maken, die in kleine series werken, of die zich op afwisselend fabrikaat toelaggen.

12) Hoe kunnen wetenschappelijke normaalprestaties voor kantoorwerkzaamheden worden vastgesteld en hoe kan daar een rechtmatige vaststelling van de beloning mee verbonden worden?

Wij behoeven er feitelijk niet meer op te wijzen, dat met een dergelijk actueel en gevarieerd programma, de besprekingen zeer interessant beloven te worden.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN. (In Guldens).

Omschrijving	Maart 1932	1e drie mnd. 1932	1e drie mnd. 1931
Belastingen.			
Pachten	15	26	32
Invoerr. incl. Landsgoed.	4.859	11.236	14.578
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	350	841	1.269
Accijns op gedistilleerd ..	120	231	211
„ „ bier	—	—	—
„ „ petroleum	2.813	7.891	7.441
„ „ lucifers	433	1.655	2.017
„ „ tabak	10	23	17
Andere ontv. I. U. en A. ...	17	50	61
Statistiekrecht	239	636	977
Personeele belasting ...	313	921	875
Inkomstenbelasting	2.895	9.808	10.531
Vennootschapsbelasting ..	352	2.540	3.865
Vermogensbelasting	—	—	—
Verponding	323	3.663	4.543
Recht van openb. verkoop.	86	679	767
Zegelrecht	773	2.004	2.348
Oversch. van vaste goed.	259	542	575
Recht v. succ. en overgang	17	130	60
Vergunning speel tafels ..	13	40	29
Slachtbelastingen	479	1.451	1.376
Bijzondere bel. buitengew.	7	26	36
Hoofdgeld	3	11	13
Landelijke inkomsten ...	1.109	2.961	1.997
Belasting op loterijen ...	1	3	5
Motorbelasting i. d. B. Gew.	—	—	—
Opgeheven belastingen ..	9	38	113
Crisisheffing o. h. inkomen	8	8	—
Totaal	15.503	47.414	53.736
Monopolies.			
Opium excl. opiumfabriek	1.539	4.850	6.980
Pandhuizen	1.553	4.814	4.855
Zout	1.326	3.493	3.460
Totaal	4.418	13.157	15.295
Producten.			
Kina en Thee	44	48	59
Landscaoutchoucbedrijf ..	70	248	535
Boschwezen	797	1.775	2.696
Goud en zilver	—	—	215
Banka-tin	1.307	3.014	6.572
Steenkolen	672	1.326	2.330
Totaal	2.890	6.411	12.407
Bedrijven.			
Havenwezen	890	4.200	4.678
Baggerdienst	224	597	647
Waterkracht en Electricit.	237	472	416
Landsdrukkerij	4	20	86
Post-, Telegr.- en Tel. dienst	2.201	6.776	7.622
Spoor- en Tramwegen ...	3.480	10.895	14.047
Totaal	7.036	22.960	27.496
Diverse middelen.			
Winsttaandeel „Billiton” ..	—	—	—
Winsttaandeel Jav. Bank ..	—	—	—
Afstand van grond	132	1.392	1.514
Mijnconcessies	79	160	125
Boeten en verbeurdverkl.	184	370	358
Leges en salarissen	34	108	104
Heffing terzake van gesl. werkoovereenkomsten ..	8	29	76
Opbrengst d. Weeskamers	64	232	275
Kadaster	26	88	101
Ontv. Gevangeniswezen ..	339	678	1.091
Afkoop heerdienst. B.G.	247	848	1.278
Schoolgelden	404	1.413	1.352
Ontv. groote ziekeninricht. en krankz.-gestichten ..	87	219	273
IJK van maten en gew. ...	58	119	130
Verk. en verh. van huizen	166	482	574
Ontv. waterleidingen	36	99	114
Bakengelden	180	586	669
Loodsgelden	247	698	751
Allerlei	134	813	536
Totaal	2.425	8.334	9.321
Recapitulatie.			
Totaal belastingen	15.503	47.414	53.736
„ monopolies	4.418	13.157	15.295
„ producten	2.890	6.411	12.407
„ bedrijven	7.036	22.960	27.496
„ diverse middelen ..	2.425	8.334	9.321
Totaal generaal ...	32.272	98.276	118.255

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.
(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Mei 1932	Jan./Mei 1932	Jan./Mei 1931
Prod. Steenkolen in tonnen	997.477 ¹⁾	5.164.793	5.130.706
Aantal normale werkdagen	24 ²⁾	120	124

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Mei 1932	Jan./Mei 1932	Jan./Mei 1931
Netto-productie in tonnen	12.588 ³⁾	82.013	111.716
Aantal normale werkdagen	24	124	124

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

Afgeleverd:

	Mei 1932	Jan./Mei 1932	Jan./Mei 1931
Geraff. zout (ton)	4.232	21.179	19.721
Industriezout („)			
Afvalzout („)			
Aantal normale werkdagen	24	126	126

Aantal arbeiders.	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Juni 1932	(11.301 ⁴⁾ (25.470 ⁵⁾	85	203
1 Juni 1931	(11.243 ⁴⁾ (27.296 ⁶⁾	119	196

1) 150.892 ton coques en 104.461 ton steenkool-briquettes. 2) Staatsmijnen, 23 Domaniale Mijn en Oranje. Nassaumijn II, 22 Oranje-Nassaumijn I, III en IV en Willem Sophia en 20 dagen mijnen Laura en Julia. 3) ruwe bruinkool. 4) bovengronds. 5) incl. 2.060 arbeiders der nevenbedrijven. 6) ondergronds. 7) incl. 1.836 arbeiders der nevenbedrijven.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.
GELDKOERSEN.
OPEN MARKT.

	1932				1931	1930	1914
	2 Juli	27 Juni/2 Juli	20/25 Juni	13/18 Juni	29 Juni/4 Juli	30 Juni/5 Juli	20/24 Juli
<i>Amsterdam</i>							
Partic.disc.	1/2	3/8-1/2	3/8-1/2	3/8	7/8-1	11/16-13/16	3/8-3/16
Prolong.	—	1	1	1	1-1/4	1 1/2-2	2 1/4-3/4
<i>Londen</i>							
Daggeld...	1/2-1	1/2-1 1/2	1/2-1 1/2	1/4-1 1/2	1-4	1 1/4-4	1 1/4-2
Partic.disc.	1-1/8	7/8-1 1/8	1-1/16	1-1/8	1 1/16-2 1/16	2 1/16-3 1/16	4 1/4-3/4
<i>Berlijn</i>							
Daggeld...	5 7/8-7	5-7	4 7/8-6	5-6 1/4	7 3/4-11	4-6 1/2	—
Maandgeld	5-6 1/2	5-6 1/2	5-6 1/2	5-6 1/2	7	3 1/2	2 1/8-1/2
Part. disc.	4 3/4	4 3/4	4 3/4	4 3/4	7	3 1/2	2 1/8-1/2
<i>Waren-wchsel.</i>	5-1/2	5-1/2	5-1/2	5-1/2	7 1/2-8	3 3/4-7/8	—
<i>New York</i>							
Daggeld 1)	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	1 1/2-3/4	2-3/4	1 3/4-2 1/2
Partic.disc.	7/8	7/8-1	1	1	1	2	—

1) Koers van 1 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.
KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen*)	Berlijn*)	Parijs*)	Brussel*)	Batavia 1)
28 Juni 1932	2.47 9/10	8.93 1/2	58.77 1/2	9.73 1/2	34.45	99 7/8
29 „ 1932	2.47 3/4	8.93	58.80	9.73 1/2	34.43 1/2	99 7/8
30 „ 1932	2.47 18/10	8.92 3/4	58.92 1/2	9.73 1/2	34.45	99 7/8
1 Juli 1932	2.47 11/10	8.85	58.87 1/2	9.73 1/2	34.45	99 7/8
2 „ 1932	2.47 9/10	8.84 1/4	58.80	9.73 1/2	34.45	99 7/8
4 „ 1932	2.47 1/2	8.82	58.75	9.73 1/2	34.46	99 7/8
Laagste d.w.1)	2.47 3/4	8.80	58.55	9.72 1/2	34.40	99
Hoogste d.w.1)	2.47 9/8	8.94	58.95	9.74	34.50	99 7/8
27 Juni 1932	2.47 1/2	8.94 1/2	58.55	9.73 1/2	34.46	99 7/8
20 Juni 1932	2.47 3/4	8.97 1/2	58.72 1/2	9.73 1/2	34.47	99 7/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland*)	Weenen*)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan**)	Madrid**)
28 Juni 1932	48.27 1/2	35.25	7.33	1.48	12.59	20.45
29 „ 1932	48.25	35.25	7.33	1.48	12.59	20.43
30 „ 1932	48.25	35.25	7.33	1.47 1/2	12.61	20.45
1 Juli 1932	48.27 1/2	35.25	7.33	1.50	12.61	20.45
2 „ 1932	48.35	35.25	7.33	1.50	—	—
4 „ 1932	48.31	35.25	7.33	—	12.63 1/2	20.42 1/2
Laagste d.w.1)	48.20	34.80	7.30	1.47 1/2	12.57 1/2	20.30
Hoogste d.w.1)	48.35	35.25	7.35	1.50	12.67 1/2	20.55
27 Juni 1932	48.22 1/2	35.25	7.33	1.48	12.61 1/2	20.45
20 Juni 1932	48.25	35.25	7.32	1.48	12.66	20.41
Muntpariteit	48.1 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm*)	Kopehagen*)	Oslo*)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
28 Juni 1932	46.—	48.75	44.—	4.14	—	2.16
29 „ 1932	46.—	48.65	44.—	4.14	—	2.16 1/2
30 „ 1932	45.80	48.60	44.—	4.02 1/2	—	2.17 1/2
1 Juli 1932	45.50	48.40	43.50	3.95	—	2.16
2 „ 1932	45.50	48.50	43.70	3.80	—	2.16
4 „ 1932	45.20	48.—	43.50	3.65	—	2.16 1/2
Laagste d.w.1)	44.88	47.75	43.—	3.55	—	2.14
Hoogste d.w.1)	46.10	49.—	44.30	4.16 1/2	—	2.19
27 Juni 1932	46.—	49.—	44.25	4.14	—	2.14 1/2
20 Juni 1932	46.20	49.10	44.30	4.15	—	2.13 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Juli 1932 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 ⁸	8.85	% 2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	58.87 1/2	5
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.73 1/2	2 1/2
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.45	3 1/2
Luxemburg *)	100 Franc	—	6.89	—
Zürich *)	100 „	48.—	48.27 1/2	2
Praag *)	100 Kronen	—	7.32	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.25	7
Boedapest *)	100 Pengö	43.51	43.20	5
Boekarest *)	100 Lei	1.4880	1.50	7
Sofia *)	100 Leva	1.797	1.80	8
Belgrado *)	100 Dinar	4.379	4.25	7 1/2
Istanbul *)	Turksch £	10.93	1.16 1/2	—
Athene *)	100 Drachme	3.23	1.62 1/2	11
Milaan *)	100 Lira	13.09	12.61	5
Madrid *)	100 Peseta	48.—	20.45	6 1/2
Lissabon *)	Escudo	2.68 1/2	0.081	6 1/2
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	48.40	4
Oslo *)	100 „	66.67	43.50	4 1/2
Stockholm *)	100 „	66.67	45.50	4
Reickjavick *)	100 IJsl. Kr.	66.67	40.—	—
Warschau *)	100 Zloty	27.91	27.70	7 1/2
Kovno (Litauen) ..	100 Lita	24.88	0.24	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	0.47 1/2	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	0.64	5 1/2
Helsingfors *)	100 Finnmrk.	6.26 1/2	3.65	6 1/2
Moskou *)	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.70	—
Danzig *)	100 Gulden	48.42	48.40	5
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4878	2.47 1/2	2 1/2
Montreal *)	Canad. \$	2.4878	2.17	—
Mexico *)	Mex. Dollar	1.24	0.66	—
Buenos Aires.....	Peso (papier)	1.0568 ¹⁾	—	—
La Paz (Bolivia) 3)	Boliviano	0.9080	0.66 1/2	—
Rio de Janeiro....	Milreis (pap.)	0.8075 ²⁾	0.19	—
Valparaiso.....	Peso (papier)	0.30	—	6-7
Bogota (Columbia) 3)	Peso	2.42	2.36	—
Quito (Ecuador) ..	Sucre	0.49 ⁸⁾	0.36 1/2	—
Lima (Peru)	Sol	0.697	0.61	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	1.10	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.36	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99 1/2	—
San José (C. Rica)	Colon	—	—	—
Guatemala	Quetzal	2.48 ⁸⁾	2.48	—
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01 1/2	—
Managua (Nicar.) 3)	Cordoba	2.48 1/2	2.48	—
San Salvador 3).....	Colon	1.2440	0.90	—
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.91	0.66 1/2	5
Batavia	Gulden I.G.	1.—	0.99 3/8	4 1/2
Kobe	Yen	1.24	0.69	5.11
Hongkong	Dollar	—	0.56 1/2	—
Shanghai	Taël	—	0.73	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.02 1/2	—
Manilla	Phil. Peso	1.24	1.26 1/2	—
Teheran 4) (Perzië) ..	Pahlavi	—	9.—	—
Bangkok	Baht	—	0.81	—
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 1/2	12.—	6
Alexandrië.....	Egypt. £	12.42	9.08	—
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 1/2	7.08	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 1/2	8.07	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. *) Not. te A/dam. Ov. not. part. opg. 3) Zichtkoers. 4) Munteenheid = Rial (= een Kran.)

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
28 Juni 1932	3,60 ¹⁵ / ₁₆	3,93 ¹ / ₈	23,72 ¹ / ₂	40,40 ¹ / ₂
29 „ 1932	3,60 ⁷ / ₁₆	3,92 ¹⁵ / ₁₆	23,75	40,37
30 „ 1932	3,59	3,92 ¹⁵ / ₁₆	23,78	40,36
1 Juli 1932	3,57 ¹ / ₂	3,93 ⁹ / ₁₆	23,78 ¹ / ₂	40,41 ¹ / ₂
2 „ 1932	3,57 ⁷ / ₈	3,93 ⁷ / ₁₆	23,78	—
4 „ 1932	—	—	—	—
6 Juli 1931	4,86 ⁹ / ₁₆	3,91 ¹¹ / ₃₂	23,72 ¹ / ₂	40,25
Muntpariteit ..	4,86	3,90 ⁵ / ₈	23,81 ¹ / ₂	40 ⁹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	18 Juni 1932	25 Juni 1932	27 Juni 1932 Laagste	2 Juli 1932 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ³ / ₄	97 ³ / ₄	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈
Athene	Dr. p. £	552 ¹ / ₂	557 ¹ / ₂	540	575
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 ³ / ₄	1/10	1/10 ¹ / ₄	1/10 ³ / ₄
Budapest	Pen. p. £	20 ¹ / ₂	20 ¹ / ₂	20	21
Buenos Aires	d. p. \$	—	—	—	—
Calcutte	Sh. p. rup.	1/5 ¹⁵ / ₁₆	1/5 ⁶¹ / ₆₄	1/5 ¹⁵ / ₁₆	1/6 ¹ / ₁₆
Constantin ..	Piast. p. £	750	740	740	740
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/3 ¹ / ₂	1/3 ¹ / ₂	1/3	1/3 ¹ / ₂
Kobe	Sh. p. yen	1/8 ¹⁵ / ₁₆	1/8 ¹ / ₈	1/5 ¹ / ₈	1/7 ¹ / ₈
Lissabon	Escu. p. £	110	110	109 ¹ / ₂	110 ¹ / ₂
Mexico	\$ per £	13.89	13.25	13.—	13.60
Montevideo ..	d. per £	30	30	29	31
Montreal ...	\$ per £	4.21	4.16	4.08	4.15
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	5 ¹ / ₁₀	5	4 ¹ / ₈	5 ¹ / ₁₀
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/8 ¹ / ₂	1/7 ²⁷ / ₃₂	1/7 ¹ / ₂	1/8 ¹ / ₁₆
Singapore ...	id. p. \$	2/3 ¹⁵ / ₁₆	2/3 ¹⁵ / ₁₆	2/3 ¹¹ / ₁₆	2/3 ⁷ / ₈
Valparaiso 1).	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ...	Zl. p. £	32 ¹ / ₂	32 ¹ / ₂	31 ¹ / ₂	32 ¹ / ₂

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen ¹⁾	N.York ²⁾		Londen
28 Juni 1932 ..	16 ¹⁵ / ₁₆	26 ³ / ₄	28 Juni 1932 ..	114/7
29 „ 1932 ..	16 ¹¹ / ₁₆	26 ³ / ₄	29 „ 1932 ..	114/8
30 „ 1932 ..	16 ⁵ / ₈	26 ⁵ / ₈	30 „ 1932 ..	114/8
1 Juli 1932 ..	16 ¹¹ / ₁₆	26 ⁵ / ₈	1 Juli 1932 ..	115/-
2 „ 1932 ..	16 ⁵ / ₈	—	2 „ 1932 ..	115/10
4 „ 1932 ..	16 ⁵ / ₈	—	4 „ 1932 ..	116/-
6 Juli 1931 ..	13 ⁹ / ₁₆	29 ⁵ / ₈	6 Juli 1931 ..	84/10 ³ / ₄
27 Juli 1914 ..	24 ¹⁵ / ₁₆	59	27 Juli 1914 ..	84/10 ³ / ₄

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 Juni 1932	30 Juni 1932
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank	f 27.065.624,65	f 2.280.154,41
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	„ 2.832.935,66	„ 51.026,12
Voorschotten op ult. Mei 1932 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	„ 4.330.955,03	„ 4.330.955,03
Voorschotten op ult. Mei 1932 aan de gem. verstr. op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voorschotten aan Ned.-Indië	„ 206.890.962,43	„ 210.286.113,44
Id. aan Suriname	„ 12.206.943,65	„ 12.228.850,65
Id. aan Curaçao	„ 7.846.485,39	„ 7.858.381,52
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	„ 8.800.000,—	„ 8.800.000,—
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabellen	„ 30.978.483,33	„ 17.924.193,34
Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹⁾	„ 10.957.065,97	„ 4.420.343,64
Id. op andere Staatsbedrijven ¹⁾	„ 23.598.342,63	„ 23.598.342,63
Kasgeldleeningen aan gemeenten	„ 62.659.069,86	„ 63.947.979,79

Verplichtingen.

Schatkistbiljetten in omloop	f 230.593.000,—	f 230.593.000,—
Schatkistpromessen in omloop	„ 215.250.000,—	„ 215.250.000,—
Zilverbons in omloop	„ 1.798.086,—	„ 1.793.407,50
Schuld op ultimo Mei 1932 aan de gem. weg. v. h. d. de Rijksadm. geh. gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	—	—
Schuld op ultimo Mei 1932 aan de gemeenten enz.	„ 1.235.571,41	„ 1.235.571,41
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹⁾	„ 81.017.312,—	„ 71.568.074,26
Id. aan het Staatsbedrijf d. P., T. en T. ¹⁾	„ 458.156,27	„ 458.156,27
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹⁾	„ 44.073.301,—	„ 44.407.954,30

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	25 Juni 1932	2 Juli 1932
Vorderingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
w.o. muntbiljetten	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 207.311.000,—	f 218.867.000,—
Schatkistpromessen	„ 18.895.000,—	„ 16.895.000,—
Schatkistbiljetten	„ 25.520.000,—	„ 30.975.000,—
Muntbiljetten in omloop	„ 2.993.000,—	„ 2.496.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	„ 7.994.000,—	„ 7.994.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarb. Bank.	„ 1.185.000,—	„ 1.077.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	„ 13.549.000,—	„ 14.130.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 4 Juli 1932.

		Activa.	
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	35.969.073,15	
sels, Prom.,	Bijbnk. „	2.243.337,24	
enz. in disc.	Ag.sch. „	8.836.331,22	f 47.048.741,61
Papier o. h. Buitentl. in disconto			—
Idem eigen portef. ..	f	69.653.335,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „			68.653.335,—
Beleeningen	Hfdbk. f	33.440.599,89	
incl. vrsch.	Bijbnk. „	7.506.207,13	
in rek.-crt.	Ag.sch. „	60.772.526,34	
op onderp.			f 101.728.333,36
Op Effecten	f	100.928.559,13	
Op Goederen en Spec. „		799.774,23	101.728.333,36
Voorschotten a. h. Rijk			—
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud	f	160.792.315,—	
Muntmat., Goud ..		896.561.660,71	
			f 997.353.975,71
Munt, Zilver, enz. „		19.656.429,42	
Muntmat., Zilver. „			1.017.010.405,13 ¹⁾
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds			20.150.276,13
Gebouwen en Meub. der Bank			5.000.000,—
Diverse rekeningen			16.976.175,23
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)			19.331.195,17
			f 1.295.898.461,63
		Passiva.	
Kapitaal	f	20.000.000,—	
Reservefonds		3.000.000,—	
Bijzondere reserve		5.000.000,—	
Pensioenfonds		8.166.161,06	
Bankbiljetten in omloop		1.017.006.405,—	
Bankassigatiën in omloop		295.102,42	
Rek.-Cour. f Het Rijk	f	15.756.831,54	
saldo's: { Anderen		225.464.292,91	241.220.924,45
Diverse rekeningen			1.209.868,70
			f 1.295.898.461,63
Beschikbaar metaalsaldo	f	513.081.332,92	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.			1.282.703.330,—

1) Waarvan in het buitenland f 5.520.302,58.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
4 Juli '32	100792	896.562	1017.006	241.516	513.081	81
27 Juni '32	100992	879.368	981.154	257.207	505.911	81
20 „ '32	100992	878.603	977.618	261.283	503.653	81
13 „ '32	101192	871.196	989.560	241.839	501.689	81
6 „ '32	101192	865.876	1005.293	221.829	498.144	81
30 Mei '32	101191	853.668	1005.655	216.422	489.750	80
6 Juli '31	88.688	408.729	895.585	43.902	157.022	57
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
4 Juli 1932	47.049	—	101.728	68.653	16.976
27 Juni 1932	46.449	—	97.101	68.653	17.006
20 „ 1932	48.017	—	98.624	88.572	32.106
13 „ 1932	48.420	—	95.851	88.572	31.890
6 „ 1932	49.096	—	96.308	88.572	31.669
30 Mei 1932	50.461	—	100.129	88.572	31.878
6 Juli 1931	43.426	—	97.291	228.522	50.728
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 4 Jan. 1929 op den basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
4 Juni 1932 ..	898	1.272	676	890	816
28 Mei 1932 ..	907	1.225	561	898	815
21 „ 1932 ..	895	1.047	649	901	806
14 „ 1932 ..	893	1.110	646	903	813
6 Juni 1931 ..	896	1.240	534	829	544
5 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	386

1) Sluitp. der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikk. metaal-saldo
2 Juli 1932	150.200		221.100	35.700	47.480
25 Juni 1932	150.000		219.800	34.900	48.120
18 „ 1932	149.200		224.500	34.300	45.680
4 Juni 1932	104.829	45.744	225.219	33.877	46.935
28 Mei 1932	103.332	45.605	221.247	32.886	47.284
21 „ 1932	103.331	45.035	222.578	29.985	47.341
14 „ 1932	103.290	45.246	227.193	27.831	46.525
4 Juli 1931	115.105	45.777	243.829	32.238	50.456
5 Juli 1930	138.811	23.359	276.887	51.979	30.623
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
2 Juli 1932		100.500		***	58
25 Juni 1932		99.800		***	59
18 „ 1932		103.800		***	58
4 Juni 1932	10.096	23.598	40.446	26.239	58
28 Mei 1932	9.955	24.947	39.388	23.639	59
21 „ 1932	9.831	24.557	38.235	23.967	59
14 „ 1932	9.886	24.622	39.221	23.328	58
4 Juli 1931	9.764	19.099	42.738	30.441	58
5 Juli 1930	10.840	47.167	46.413	36.684	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
29 Juni 1932	136.954	363.083	48.060	14.889	26.352
22 „ 1932	136.476	358.548	52.173	14.142	26.565
15 „ 1932	135.220	357.426	52.054	12.690	25.711
8 „ 1932	132.462	357.238	49.483	12.612	25.622
1 „ 1932	129.342	355.414	48.204	12.482	25.120
25 Mei 1932	125.761	354.221	45.811	12.172	23.788
1 Juli 1931	164.421	357.429	65.842	34.319	28.746
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
29 Juni '32	67.170	17.982	86.565	34.736	48.870	35
22 „ '32	66.645	35.577	73.649	33.145	52.928	37 ³ / ₃₂
15 „ '32	68.775	20.568	87.546	33.988	52.794	37 ⁸ / ₃₂
8 „ '32	74.260	25.577	95.846	33.472	50.223	34 ¹⁹ / ₃₂
1 „ '32	62.621	18.553	89.957	34.150	48.928	34 ⁷ / ₃₂
25 Mei '32	73.915	23.606	77.544	32.948	46.540	34 ¹¹ / ₁₆
1 Juli '31	32.931	11.490	99.402	34.091	66.992	46 ³ / ₁₆
22 Juli '14	11.005	14.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
24 Juni '32	82.100	1.192	4.290	5.972	2.043	2.714	3.200
17 „ '32	81.643	1.178	4.547	5.534	2.284	2.757	3.200
10 „ '32	80.974	1.164	5.008	6.593	3.335	2.768	3.200
3 „ '32	80.171	1.153	5.414	7.364	3.985	2.799	3.200
26 Juni '31	56.426	851	6.419	25.365	19.790	2.779	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541		8	769

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diversen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
24 Juni '32	6.626	1.984	80.667	81.329	2.799	24.621
17 „ '32	6.881	2.084	81.018	483	2.816	23.553
10 „ '32	6.881	2.151	81.737	90	2.847	24.210
3 „ '32	6.881	2.214	82.406	125	2.870	23.723
26 Juni '31	5.082	1.984	76.927	888	7.625	15.187
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

5 Juli 1932.

De vooruitzichten van zomer-tarwe in de Ver. Staten en in Canada blijven gunstig. In de Ver. Staten werden in de afgelopen week slechts weinig klachten gehoord en die over door insecten veroorzaakte schade werden nu niet meer vernomen. De stand van het gewas is beter dan een maand geleden en het gemiddelde der schattingen door particuliere experts van de opbrengst bedroeg op 1 Juli 274 miljoen bushels tegen 253 miljoen op 1 Juni. Ook in Canada zijn de schattingen van de opbrengst hooger dan een maand geleden. Het gemiddelde der particuliere schattingen bedraagt nu voor Canada 470 miljoen bushels tegen 405 miljoen bushels een maand geleden. Van deze laatste schatting werd al spoedig gezegd, dat zij aanmerkelijk te laag zou blijken te zijn, dank zij het zeer gunstige weder. Het weder is in Canada tot nu toe gunstig geweest, doch nog steeds blijft behoefte bestaan aan geregelden regenval, terwijl ook het gevaar voor sprinkhanen en andere insecten niet geheel geweken schijnt te zijn. Met het dorschen van wintertarwe is men in de Ver. Staten ijverig bezig en de uitkomsten schijnen in sommige districten mee te vallen. Op 1 Juli was het gemiddelde van de door particuliere experts geschatte opbrengst 426 miljoen bushels tegen de officiële raming op 1 Juni van 411 miljoen. In verband met de goede vooruitzichten der oogsten van voorjaars-tarwe was aan de termijnamarkten in Noord-Amerika de stemming voor tarwe over het algemeen flauw en brokkelden de prijzen verder af. Groote verlagingen hebben de verhooging der geschatte opbrengsten niet meer veroorzaakt, omdat deze reeds waren verwacht en in de prijzen verdisconteerd. Het slot te Chicago was op 1 Juli ¼ dollarcent per 60 lbs. lager dan een week geleden. Op Zaterdag en gisteren was de markt gesloten. Te Winnipeg was het slot gisteren ¼ dollarcent lager dan een week geleden.

Verkoopers van tarwe in de Ver. Staten zijn niet dringend aan de markt. Ook Argentinië was niet sterk verkoper en de verschepingen uit dat land waren gedurende de laatste weken aanmerkelijk kleiner dan in de daaraan voorafgaande maanden. Toen de koersen aan de Argentijnse termijnmarkten echter in de tweede helft der week daalden, hebben afladers hun prijzen verlaagd in concurrentie met Canadeesche tarwe. Het slot te Buenos Aires was 27 centavos en te Rosario 15 centavos per 100 KG. lager dan een week geleden. In Canadeesche tarwe zijn geregeld zaken tot stand gekomen, het aanbod blijft echter dringend, doordat de boeren hunne voorraden van den ouden oogst snel ter markt brengen. Ook Australische tarwe blijft dringend aangeboden tot in den loop dezer week nog iets teruglopende prijzen. De oogstvooruitzichten in West-Europa blijven gunstig. In Frankrijk is het toegestane percentage buitenlandse tarwe verlaagd van 40 op 35. In Duitschland wordt de bebouwde oppervlakte geschat op 5.616.000 acres tegen 5.532.000 acres in het vorige jaar. De vooruitzichten zijn er veelbelovend en men rekent op een grotere opbrengst dan in het vorige jaar. Geregeld wordt Deutsche tarwe aangeboden ter verlading in het najaar en verschillende zaken zijn tot stand gekomen. In Midden-Europa zijn de vooruitzichten verbeterd, hoewel in Hongarije en in Roemenië geen opbrengsten van denzelfden omvang worden verwacht als in het vorige jaar. In Hongarije wordt de opbrengst geschat op 8.332.000 quarters tegen 9.088.000 quarters in het vorige jaar. In Rusland luiden de berichten over wintertarwe gunstig. De met zomertarwe bebouwde oppervlakte is kleiner dan in het vorige jaar, betrouwbare berichten over de zomertarwe zijn schaarsch. In de Ukraine, waar het lang droog was, schijnt regen gevallen te zijn.

De stemming voor rogge was op de meeste dagen flauw en de koersen aan de termijnmarkt te Winnipeg brokkelden langzaam verder af. Geregeld zijn zaken, soms zelfs vrij belangrijke, in Canadeesche rogge gedaan. Tegen het einde der week verbeterde de stemming een weinig en werden iets hogere prijzen betaald. In andere roggesoorten gaat weinig om. Het slot te Winnipeg was 1½ dollarcenten per 56 lbs. lager, te Chicago op 1 Juli 1¼ dollarcenten lager dan een week geleden. De met rogge bebouwde oppervlakte wordt in Duitschland geschat op 10.986.000 acres tegen 10.782.000 acres in het vorige jaar. Ook voor rogge zijn de vooruitzichten gunstig en aanbiedingen van den nieuwen oogst worden van Deutsche rogge gedaan. De prijzen, welke worden gevraagd, zijn echter nog te hoog, om zaken mogelijk te maken. In Polen zijn de vooruitzichten verbeterd. Daardoor is meer aanbod aan de markt gekomen van Poolsche rogge van den ouden oogst. In Hongarije wordt de op-

ten bedroegen deze week 33.000 tons, de versmeltingen 56.000 tons tegen 55.700 tons verleden jaar en de voorraden 307.000 tons tegen 274.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

Table with 4 columns: Productie (Raming), Ontvangsten, Totaal sedert 1/1, Verschepingen. Values in tons for 1932, 1931, and 1930.

In Engeland maakte de vooruitgang verdere vooreringen en vonden verkoopen aan raffineurs plaats tot Sh. 5/9 en Sh. 5/10½ cif basis 96 pCt., terwijl later prijzen betaald werden van Sh. 6/- cif voor Juli en Sh. 6/-¼ voor Augustus afscheep.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

Table with 4 columns: Country, 1932 tons, 1931 tons, 1930 tons. Lists countries like Duitschland, Tsjecho-Slowakije, Frankrijk, etc.

Totaal 8.314.000 8.670.000 7.418.000

Op Java verkocht de V.I.S.P. 11.200 tons Superieur en 300 tons bruine Suiker.

Hier te lande bleef het aanbod gering. De termijnnoteringen liepen parallel met die in Amerika. Het slot gaf de volgende prijzen te zien: Aug. f 6¾, Dec. f 6¾, Mrt. f 7 en Mei f 7¼.

Tenslotte zij hier gerefereerd aan de in het nummer van 29 Juni jl. opgenomen interessante cijfers van Dr. Mikusch i/z. de Wereldproductie, het Wereldverbruik en den in- en uitvoer van suiker.

KOFFIE.

De stemming was in de afgelopen week kalm met zeer weinig zaken in de eerste hand, zoowel van Brazilië als van de andere productielanden. De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië liepen in doorsnede ¼ Ned. ct. per ½ K.G. terug, doch het is zeer waarschijnlijk, dat iets lagere biedingen in de meeste gevallen wel zouden zijn aangenomen. Ook Nederlandsch-Indië was met Robusta wederom gemakkelijker. De ongewasschen Sumatra Robusta-soorten liepen ½ a 5/8 ct. per ½ K.G. terug en ook gewasschen Robusta was iets lager.

Volgens opgave van den Koffie-Raad zijn in Brazilië vernietigd in de afgelopen week (in balen) in:

Table with 6 columns: Santos, Rio, Victoria, Sao Paulo, Diverse, Totaal. Values in balen for 1931 and 1932.

of sedert 1 Juli 1931: 3.768.000 1.023.000 332.000 3.091.000 91.000 8.305.000

Bovendien waren vóór 1 Juli 1931 reeds vernietigd 559.000 balen.

In een dezer dagen ontvangen telegram uit Brazilië wordt medegedeeld, dat het Braziliaansche Gouvernement geruchten, volgens welke het uitvoerrecht op koffie zou worden verminderd en de wisselkoers niet zou kunnen worden gehandhaafd, ten stelligste tegensprekt. Er wordt bijgevoegd, dat het land over voldoende middelen beschikt om het koffie-verdedigingsplan stipt uit te voeren.

Hoewel de cijfers van 30 Juni betreffende de binnenlandse voorraden in Brazilië eerst over enkele weken bekend worden gemaakt, kan toch reeds bij benadering worden berekend, hoe groot de geheele wereldvoorraad op 30 Juni (het einde van het Braziliaansche oogstjaar) is geweest. De binnenlandse voorraad in de Staten Sao Paulo en Minas Geraes was op 31 Mei 22.395.000 balen. Aannevende dat ook in de maand Juni, evenals dit in Mei het geval is geweest, geen koffie van de plantages naar het binnenland is verzonden, zal de voorraad in de maand Juni verminderd zijn met ongeveer 1.125.000 balen, welke volgens opgave van den Koffieraad in die maand zijn vernietigd en met 715.000 balen, welke in die maand uit het binnenland naar de haven van Santos zijn doorgezonden, dus tezamen met ongeveer 1.840.000 balen. Deze zelfde berekening op den voorraad in het binnenland van Rio toepassende, moet de binnenlandse voorraad op 31 Mei van 1.450.000 balen verminderd worden met ongeveer 65.000 balen, welke in Juni zijn vernietigd, en met 411.000

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹)

Large table with 5 main columns: METALEN, KATOEN, WOL, DIVERSEN. Each column contains sub-headers and multiple rows of price data in various currencies and units.

Western: vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74½ K.G. Hongaarsche, vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G.

balen, die uit het binnenland in die maand naar de haven van Rio zijn doorgezonden, dus tezamen met ongeveer 476.000 balen.

De becijfering van den wereldvoorraad op 30 Juni l.l. ziet er dan als volgt uit:

Voorraad binnenl. van Sao Paulo op 31 Mei 22.395.000 bn.
 Vernietigd in Juni ongeveer .. 1.125.000 bn.
 Verzonden uit het binnenland
 naar Santos in Juni 715.000 ,, 1.840.000 ,,
 blijft ongeveer 20.555.000 bn.

Voorraad binnenland van Rio
 op 31 Mei 1.450.000 bn.
 Vernietigd in
 Juni ongeveer 65.000 bn.

Verzonden uit het binnenland
 naar Rio in Juni 411.000 ,, 476.000 ,, 974.000 ,,

Voorraad van het Gouvernement van Sao Paulo op 30 Juni 2.400.000 ,,
 Zichtbare wereldvoorraad volgens G. Duuring & Zoon op 30 Juni 6.703.000 ,,

zoodat de geheele wereldvoorraad op 30 Juni kan worden aangenomen te hebben bedragen ongeveer 30.632.000 bn.

Verleden jaar was de wereldvoorraad op denzelfden datum:

Voorraad binnenland Sao Paulo 18.568.000 bn.
 Voorraad binnenland van Rio 572.000 ,,
 Voorraad Gouvernement Sao Paulo 2.216.000 ,,
 Zichtbare wereldvoorraad volgens G. Duuring & Zoon 6.397.000 ,,
 totaal 27.753.000 bn.

welk cijfer, trots de vernietiging van 7.882.000 balen Santos en Rio gedurende het nu afgelopen oogstjaar, nog ongeveer 2.879.000 balen kleiner is dan de voorraad op het oogenblik aanwijst.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos, omgerekend in cents per ½ K.G., komen op het oogenblik uit: voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping op ongeveer 28 ¼ à 29 ct., voor dito Prime Santos op ongeveer 29 à 29 ½ ct. en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op ongeveer 22 ¾ à 22 ¾ ct.

In Nederlandsch-Indië zijn de prijzen van de ongewassen Sumatra Robusta-soorten ½ à ¾ ct. en die van gewassen Robusta ongeveer ¼ ct. per ½ K.G. lager dan verleden week. De noteeringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juli-verscheping, 16 ½ ct.; Benkoelen Robusta, Juli-verscheping, 17 ¼ ct.; Mandheling Robusta, Juli-verscheping, 18 ½ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Juli-verscheping, 22 ¾ ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen de noteeringen ¼ à ½ ct. per ½ K.G. terug. September staat thans 21 ¼ ct., December en Maart staan 21 ½ ct. en Mei staat 21 ¾ ct. per ½ K.G. genoteerd.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 24 ct. per ½ K.G. voor Robusta en 29 ct. voor Superior Santos.

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
1 Juli	\$ 6.08	\$ 6.03	\$ 6.03	\$ 6.03
27 Juni	6.23	6.18	6.19	6.19
20 Juni	6.34	6.29	6.29	6.30
13 Juni	6.26	6.16	6.14	6.14

Rotterdam, 5 Juli 1932.

THEE.

Gedurende de afgelopen week valt van de Londensche theemarkt een, zij het nog zeer lichte, verbetering te melden. De belangstelling gaat nog steeds uit naar behoorlijke en tevens goedkope thee, doch hiervoor bestond in de afgelopen week meer kooplust dan tevoren. Tengevolge daarvan waren de prijzen tot 4 à 6 d. ten volle prijshoudend, terwijl daarboven de noteeringen onregelmatig waren. Voor middensoort G. O. P. van den Java/Sumatra aanvoer bestond verhoogde belangstelling en feitelijk lagen in hoofdzaak Fannings met veel geel flauwer in de markt.

Britsch-Indische soorten waren vast tot 6 d., met uitzondering van Zuid-Britsch-Indische soorten, die in het algemeen lager werden betaald.

Ceylon-thee liep onregelmatig; in het bijzonder voor goede middensoorten.

In Calcutta had op 27 dezer een veiling plaats, met een aanbod van 18.000 kisten. Er heerschte goede algemeene vraag, met een vasten onderton, voor „tea for price“.

Amsterdam, 4 Juli 1932.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN						INDEXCIJFERS									
	VURENHOUT basis 7 ^m f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .	RUBBER 1) Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Loco-prijzen Rotterdam per ½ K.G.	THEE Afk. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. ½ K.G.	COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 K.G. Amsterdam	Bruto-gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Statistiek herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100							
	f	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	f	%	In-voer	Uit-voer				
1925	159,75	100	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	35,87 ⁵	100,0	100	100	100,0	100,0		
1926	153,50	96,1	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,—	94,8	112	128	93,2	92,9		
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,62 ⁵	90,9	113	116	95,4	89,5		
1928	151,50	94,8	-1/0,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,87 ⁵	88,9	118	128	96,4	87,6		
1929	146,00	91,4	-1/0,25	28,8	13,—	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,37 ⁵	76,3	122	132	91,6	82,6		
1930	141,50	88,6	-1/5,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,62 ⁵	63,1	124	135	75,5	69,4		
1931	110,75	69,3	-3	8,4	8,—	42,7	25	40,7	42,50	50,3	15,37 ⁵	42,9	117	136	62,6	57,9		
Jan. 1930	147,50	93,9	-1/7,375	20,7	11,67 ⁵	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,87 ⁵	74,9	128	136	84,5	76,9		
Febr. "	147,50	92,3	-1/8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,37 ⁵	73,5	112	126	81,3	75,2		
Maart "	147,50	92,3	-1/7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2		
April "	147,50	92,3	-1/7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,12 ⁵	72,8	115	127	78,7	72,8		
Mei "	145,00	90,8	-1/6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0		
Juni "	145,00	90,8	-1/6,125	17,2	9,77 ⁵	52,1	33	53,8	58	68,6	22,87 ⁵	63,8	131	133	76,1	70,4		
Juli "	142,50	89,2	-1/5,625	15,8	9,27 ⁵	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3		
Aug. "	142,50	89,2	-1/4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,—	55,7	129	145	73,5	67,9		
Sept. "	140,00	87,6	-1/4,125	11,6	7,97 ⁵	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4		
Oct. "	132,50	82,9	-1/4	11,2	8,62 ⁵	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6		
Nov. "	130,00	81,4	-1/4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,37 ⁵	54,0	121	139	71,0	63,3		
Dec. "	130,00	81,4	-1/4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,—	53,0	105	129	69,0	61,3		
Jan. 1931	125,00	78,2	-1/4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2		
Febr. "	125,00	78,2	-1/3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,12 ⁵	50,7	96	121	67,1	59,4		
Maart "	125,00	78,2	-1/3,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,62 ⁵	51,9	107	140	66,5	59,1		
April "	125,00	78,2	-1/3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4		
Mei "	125,00	78,2	-1/3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,37 ⁵	42,9	114	141	65,8	56,8		
Juni "	110,00	68,9	-1/3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,12 ⁵	39,4	127	133	64,5	56,8		
Juli "	110,00	68,9	-3	8,4	8,77 ⁵	48,6	27	44,0	38,25	45,3	15,—	41,8	138	153	62,6	55,8		
Aug. "	100,00	62,6	-1/2,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,12 ⁵	39,4	122	142	60,6	55,6		
Sept. "	100,00	62,6	-1/2,375	6,7	7,52 ⁵	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,37 ⁵	37,3	125	146	58,7	55,6		
Oct. "	100,00	62,6	-1/2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7	58,5		
Nov. "	100,00	62,6	-2,25	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37	43,8	13,75	38,3	113	132	58,7	58,8		
Dec. "	82,50	51,6	-2,25	6,3	6,75	36,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5	115	114	54,8	58,8		
Jan. 1932	82,50	51,6	-1/2,125	6,0	7,35	39,2	23	37,5	30	37,5	13,12 ⁵	36,6	103	107	54,2	58,4		
Febr. "	82,50	51,6	-1/1,625	5,6	7,05	37,6	23	37,5	30	35,5	14,50	40,4	86	111	53,5	59,8		
Maart "	70,00	43,8	-1/1,5	4,2	6,25	33,3	23	37,5	31	36,7	14,75	41,1	87	116	52,9	58,3		
April "	70,00	43,8	-1/1,5	4,2	5,90	31,5	23	37,5	29,25	34,6	14,—	39,0	89	110	51,6	56,0		
Mei "	70,00	43,8	-1/1,375	3,9	6,30	33,6	24	39,1	30,25	35,7	13,25	36,9	89	107	51,0	54,0		
Juni "	70,00	43,8	-1/1,375	3,9	6,30	33,6	24	39,1	28,50	33,7	12,37 ⁵	34,5						
4 Juli	70,00	43,8	-1/1,3125	3,7	6,75	36,0	24	39,1			12,37 ⁵	34,5						

1) Jaar- en maandgem. afger. op ¼ pence.

N.B. Alle Pondenoteeringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend